

Småstater i skyggen af
stormagternes stratego: Et
komparativt casestudie af
Danmarks og Slovakiets
udenrigspolitiske strategi efter
Ruslands storskalainvasion af
Ukraine i år 2022

Oliver Marinus Schmidt

Speciale ved Politik og Administration

Titel: Småstater i skyggen af stormagternes stratego: Et komparativt casestudie af Danmarks og Slovaquiets udenrigspolitiske strategi efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022

Institut: Institut for Samfund og Politik, Aalborg Universitet

Semester: 6. semester, speciale

Uddannelse: Politik og Administration, Politik og institutionel forandring

Afleveringsdato: 29.05.2026

ECTS: 30

Vejleder: Casper Sakstrup

Forfatter: Oliver Marinus Schmidt – 20215563

Antal anslag: 116.787

Antal normalsider: 48,7 normalsider

Abstract

This thesis examines the strategic behavior of Denmark and Slovakia as small states following Russia's full-scale invasion of Ukraine in 2022. The thesis applies small state theory to analyze how the two states seek to reduce their vulnerabilities in a changing international security environment characterized by heightened tensions between major powers. The theoretical framework combines Thorhallsson's shelter theory with Walt's concepts of balancing and bandwagoning.

Methodologically, the thesis employs a comparative most similar systems design, comparing Denmark and Slovakia as two European small states that are both members of the EU and NATO, yet which have demonstrated differing strategic responses following the full-scale invasion of Ukraine. The analysis is based on qualitative document analysis of strategic and governmental documents produced by the Danish Mette Frederiksen II government and the Slovak Fico IV government.

The thesis finds that both Denmark and Slovakia make extensive use of political shelter, economic shelter, and balancing strategies to reduce state vulnerabilities. Denmark demonstrates a particularly strong balancing strategy through closer alignment with NATO, the EU, and support for Ukraine. Slovakia likewise employs balancing strategies; however, the analysis also identifies elements of bandwagoning in Slovak strategic behavior, particularly through a more reserved approach towards military support for Ukraine and an expressed interest in developing broader relations outside the framework of the EU and NATO.

The findings suggest that domestic political, historical, and economic factors may help explain variation in small state strategic behavior following Russia's full-scale invasion of Ukraine. The thesis thereby contributes to the understanding of variation in European small state behavior during a period of increasing geopolitical uncertainty.

Indholdsfortegnelse

Abstract	2
1. Indledning	5
1.1 Danmark	6
1.2 Slovakiet	6
2. Litteraturreview.....	8
2.1 Indflydelse af krigen i Ukraine for småstater	8
3. Projektets teoretiske ramme.....	10
3.1 Thorhallsson	10
3.1.1 Småstaters kendetegn	10
3.1.2 Political shelter	14
3.1.3 Economic shelter	15
3.1.4 Societal shelter.....	15
3.2. Småstatsstrategier af Walt.....	16
3.2.1 Balancing.....	16
3.2.2 Bandwagoning.....	17
3.3. Argumentation for inddragelse af Thorhallsson & Walt.....	18
3.3.1 Magt.....	18
4. Metode	20
4.1 Forskningsdesign.....	20
4.1.1 Casestudiedesign	20
4.1.2 Komparativt design.....	21
4.1.3 Most similar systems design.....	21
4.1.4 Caseudvælgelse	21
4.2 Videnskabsteori	22
4.3 Kvalitativ metode	23
4.3.1 Dokumentmetode.....	23
4.3.2 Deduktiv tilgang	24
4.3.3 Empiri	24
4.3.4 Kodeskema	25
4.4 Kvalitetskriterier.....	25
4.5 Anvendelse af generativ AI.....	26
4.6 Analysestrategi	27
5. Analyse.....	29
5.1 Første delanalyse	29
5.1.1 Objektive parametre	29

5.1.2 Kapaciteter.....	30
5.1.3 Delkonklusion.....	30
5.2. Anden delanalyse.....	31
5.2.1 Danmark	31
5.2.2 Slovakiet.....	40
5.2.3 Delkonklusion.....	48
6. Diskussion.....	49
6.1 Danmark og Slovakiet i et most similar systems design	49
6.2 Projektets teoretiske rammers begrænsninger	50
6.3 Forhold bag Slovakiets strategiske adfærd.....	50
7. Konklusion	52
Litteraturliste.....	54

1. Indledning

2020'erne har for den vestlige civilisation hidtil været præget af stor usikkerhed sammenlignet 2010'erne, der primært bar præg af udvikling og fremgang, hvor flygtningestrømme i nogen grad var anset som værende den mest væsentlige udfordring for den vestlige civilisation. I år 2020 blev årtiet indledt med en pandemi, der fik massive konsekvenser for både sundhed og økonomi i hele verden, men for den vestlige civilisation var årtiets mest indflydelsesrige udfordringer end ikke mødt. For startende i februar år 2022, har et større antal krige og konflikter præget den sikkerhedspolitiske situation i den vestlige civilisation, og potentielt medvirket til at ændre verdensordenen. Navnlig storskalakrigen i Ukraine har ændret de mest centrale forudsætninger for den vestlige civilisations sikkerhedspolitiske situation. Men hvad betyder dette? Og hvordan agerer man i en verden præget af usikkerhed og manglende stabilitet? Vil man anvende en højere grad af protektionisme og fokusere på at opbygge eget militær og skabe en grad af forsyningssikkerhed internt i nationalstaterne, eller ønsker man at søge flere alliancer, samt styrke eksisterende? Særligt for småstater kan en skiftende verdensorden få konsekvenser, da småstater i sagens natur ikke har samme grad af mulighed for at forsvare sig selv, i modsætning til for eksempel supermagter eller regionale stormagter.

Siden begyndelsen af Ruslands storskalainvasion af Ukraine i februar år 2022, har den sikkerhedspolitiske situation ændret sig for store dele af den vestlige civilisation. En lang række af stater er, udover at have en storskalakrig i sit nærområde, blevet påmindet om, hvordan international usikkerhed kan påvirke national sikkerhed, grundet udenrigspolitiske forskydninger. Dette gør sig gældende for stater, der ligesom Ukraine, var sovjetiske republikker som for eksempel de baltiske stater og Moldova, men ligeledes etablerede vestlige stater som Norge, der grænser op til Rusland, Sverige der indtil fornyligt ikke var medlem af NATO, samt Finland, der både grænser op til Rusland og som ej heller var medlem af NATO.

Krigen i Ukraine medførte flere mærkbare konsekvenser for særligt europæiske stater, der samfundsøkonomisk var begyndt at vækste igen efter COVID-19-pandemien, og dennes konsekvenser. Som følge af Ukraine-krigen og de sanktioner denne medførte mod russiske interesser, udviklede en større forsyningskrise sig i Europa, da store dele af det europæiske kontinent var afhængig af særligt russisk gas (Det Europæiske Råd, 2025).

De eksterne chok som er redegjort for i det ovenstående, skabte intern ustabilitet og uro i EU, hvor uenigheder mellem medlemsstaterne nu i højere grad end tidligere blev åbenlyse – heriblandt særligt på de mest fundamentale værdier for EU.

1.1 Danmark

Den 24. februar år 2022 reagerede den daværende regering på den russiske storskalainvasion af Ukraine med øjeblikkelig fordømmelse, da den daværende statsminister, udenrigsminister, forsvarsminister og hærchef på et pressemøde meddelte, at Danmark stod sammen med sine allierede i *klar fordømmelse* overfor Ruslands aggressioner. Derudover kaldte statsministeren det for *en mørk dag for freden i verden*. Herudover blev der ved samme pressemøde fortalt, om at Danmark i samarbejde med de andre stater i EU, på baggrund af krigen, omfattende vil sanktionere Rusland og russiske interesser (Statsministeriet, 2022a). Daværende udenrigsminister, Jeppe Kofod, fulgte op med at kalde den russiske offensiv for *en skamplet på Ruslands historie*, ligesom Kofod fordømte at Rusland havde valgt at anvende militær magt, frem for at løse de konkrete konflikter ved brug af dialog og diplomati (Udenrigsministeriet, 2022).

Som følge af den russiske storskalainvasion præsenterede den daværende regering, Mette Frederiksen I, sammen med aftalepartierne: Venstre, SF, Radikale Venstre og Konservative, en ny aftale; *Nationalt kompromis om dansk sikkerhedspolitik*. Aftalepapiret referer i flere passager til Ruslands aggressioner, ligesom der bliver udtrykt, at aftalens tiltag *er nødvendige i betragtning af den nye sikkerhedspolitiske situation*. I aftalen var der flere iøjnefaldende elementer. Heriblandt blev der med aftalen afsat 3,5 mia. kr. i 2022 og i 2023 til en *stærkelse af Forsvaret mv. til håndtering af Ruslandskrisen*. Herudover fremgår det, at *aftalepartierne er enige om at den nuværende sikkerhedspolitiske situation (...) kræver et historisk modsvar*. Dette modsvar består blandt andet af, at partierne har til hensigt at sikre, at *Danmarks udgifter til forsvar og sikkerhed løftes varigt til 2 procent af BNP*. Desuden var en del af aftalen vedrørende udfasning af russisk gas, hvor det fremgår, at Danmark hurtigst muligt skal udfase naturgas, ligesom det fremgår, at Danmark skal understøtte EU's samlede udfasning af russisk gas. Afslutningsvis anbefalede aftalepartierne en afskaffelse af Danmarks EU-forsvarsforbehold, ligesom de var enige om en folkeafstemning den 1. juni 2022, om afskaffelse af forsvarsforbeholdet (Statsministeriet, 2022b).

1.2 Slovakiet

I lignende grad som den daværende danske regering, mødte den daværende slovakiske regering, med premierminister Eduard Heger i spidsen, Ruslands storskalainvasion med klar fordømmelse.

Heger gav flere udmeldinger, hvor det fremgik eksplicit, at Slovakiet ønskede, at Rusland skulle sanktioneres af væsentlig karakter. Hertil støttede Slovakiet Ukraine med både militær-, humanitær- og økonomisk støtte. Desuden modtog Slovakiet, som følge af at være naboland til Ukraine, en stor mængde af ukrainske flygtninge som følge af krigen (Polish Institute of International Affairs, 2022).

Den fordømmelse som invasionen indledningsvis blev mødt af, af den slovakiske regering, blev dog erstattet som følge af parlamentsvalget i Slovakiet i 2023, hvor partiet SMER, med Robert Fico i spidsen, blev det bærende regeringsparti. Premierminister Robert Fico var udtalt modstander af støtte til Ukraine, ligesom han, i modsætning til sin forgænger, ikke ønskede at Ukraine skulle have mulighed for at blive indlemmet i hverken EU eller NATO. Fico har udtalt, at *”Så længe, at jeg (Robert Fico, red.) er regeringsleder i Slovakiet... vil jeg kræve at parlamentsmedlemmer aldrig indvilliger i at stemme for, at Ukraine skal tilslutte sig NATO”*. Dette står i kontrast til blandt andre NATO’s generalsekretær, Mark Rutte, der har udtalt, at Ukraine aldrig har været så tæt på at tilslutte sig NATO, og at dette vil fortsætte indtil, at Ukraine er et fuldblyrdet medlem af alliancen (Politico, 2024). Slovakiet er ligeledes skilt sig ud ved at nedlægge veto imod yderligere sanktioner fra EU mod Rusland (Chopra, 2026).

Slovaikiets skifte fra aktivt at støtte Ukraine til aktivt at modarbejde sanktioner overfor Rusland og blokere for støtte til Ukraine i EU, og blokere for NATO-medlemskab til Ukraine, kommer til udtryk i Tænk tanken Europas notat vedrørende EU-staternes støtte til Ukraine. Her bliver hver enkel stat behandlet individuelt, og placeret i en af fem grupper på baggrund af graden af deres støtte til Ukraine. Slovakiet bliver i dette notat omtalt som værende et *særtilfælde*, da Slovakiet har ændret sin kurs i sin Ukraine-politik i markant grad (Nissen & Holsting, 2025).

Danmark og Slovakiet er i høj grad sammenlignelige, da de begge er medlemmer af både EU og NATO. Begge steder er økonomisk udviklet markedsøkonomier, og er stater relativt velfungerende demokrati. På trods af disse ligheder, er der tilsyneladende en væsentlig grad i forskel af den strategiske adfærd som de to stater fører i henhold til Ruslands storskalainvasion af Ukraine

Det ovenstående leder op til en undren over, hvordan Danmark og Slovaikiets har ageret udenrigspolitisk siden Ruslands storskalainvasion. Dette foranlediger projektets problemformulering: *Hvordan er Danmarks og Slovaikiets strategiske adfærd efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022?*

2. Litteraturreview

I dette afsnit vil der blive redegjort for, hvad tidligere forskning i feltet har påvist vedrørende, hvordan småstater bliver påvirket i forbindelse med konflikter i småstaternes nærområde.

2.1 Indflydelse af krigen i Ukraine for småstater

Netop følgevirkningerne af Ruslands storskalainvasion af Ukraine undersøger Wivel i *Small States and the War in Ukraine*. I artiklen argumenterer Wivel for, at den geopolitiske rivalisering mellem de globale stormagter er aktuel, hvilket den ikke har været i samme grad siden Den Kolde Krig. Dette betyder, at småstater i højere grad må prioritere forsvar og sikkerhed end tidligere. Dette kommer til udtryk ved, at småstater i højere grad må søge *security shelter* (Wivel, 2023: 88-89).

Krigen i Ukraine har i høj grad betydning for småstater som følge af to årsager. Den første årsag er, at krigen er interstatslig. Antallet af interstatslige krige har været faldende siden afslutningen på 2. Verdenskrig i 1945 og frem til år 2020. Wivel argumenter for, at stærke internationale institutioner, selvbestemmelsesnormer, samt en faldende erobringstendens er årsagen til dette fald. Dette fald medførte, at småstater i højere grad fokuserede på at opnå en højest mulig grad af indflydelse internationalt, frem for blot at fokusere på at forsvare sin suverænitet (Ibid.).

Den anden årsag til at krigen i Ukraine i høj grad er betydningsfuld for småstater er, at den er det hidtil klareste manifestation af, at *the sphere of international order*. Denne sfære kommer til udtryk ved at småstater i mindre grad har indflydelse i sin alliance eller region, og at det derfor vil være stormagter, som for eksempel Kina, Rusland og USA, der selvstændigt foretager beslutninger på vegne af alliancen eller i regionen. Dette er for eksempel kommet til udtryk ved Kinas territoriale krav i Det Sydkinesiske Hav, Ruslands invasion af Georgien i 2008, samt Ruslands annektering af Krim-halvøen i 2014, og den efterfølgende storskalainvasion af Ukraine i 2022.

Denne stigende tendens af en interessesfære kommer særligt til udtryk for småstater i form af tre implikationer. Den første implikation er, at der etableres nye skillelinjer mellem *insiders*, *outsider* og *in-betweeners* i de respektive sfærer. Småstater i en sfære vil opleve en grad af reduceret autonomi, da stormagter i mindre grad er villige til at forhandle rammerne for engagement. Den anden implikation er, at de ideologiske forskelle mellem staterne internt i en sfære bliver mere centrale for en stats muligheder og udfordringer, heraf deres grad af indflydelse i sfæren. Den tredje implikation er, at en verden, der i højere grad bliver militariseret, regionaliseret og i højere grad influeret af stormagtsrivalisering vil ændre de udenrigspolitiske handlerum for småstater, samt de

fordele og ulemper, der er for småstaterne. Dette medfører en mere uforudsigelige rolle for småstaterne, hvor de både kan opleve i højere grad at blive begrænset, men også kan have vanskeligere ved at forudse konsekvenserne af deres potentielle handlinger (Ibid.: 90-91).

For småstater, uanset variationer i kapaciteter, handlemuligheder og præferencer, gælder det, at de må dele mindst tre interesser vedrørende den internationale orden efter krigen i Ukraine. For det første må de foretrække en *modus vivendi* mellem stormagterne, da dette vil minimere risikoen for en væbnet konflikt mellem stormagter, samt annekteringer eller invasioner af småstaterne. Den anden interesse er opretholdelse af den regelbaseret verdensorden, da denne skaber de bedste forudsætninger for småstaterne. Dette skyldes, at der under en regelbaseret verdensorden er lige vilkår for stater, uanset deres grad af kapaciteter, og heraf magt. Den tredje interesse for småstater er at genetablere FN som den primære arena for debatter vedrørende det internationale samfund, og som den mest centrale platform for forhandling (Ibid.: 91-92).

3. Projektets teoretiske ramme

Dette afsnit har til hensigt at præsentere projektets teoretiske ramme. Projektets teoretiske fundament er småstatsteori, hvor specifikke grene af litteraturen vil blive anvendt til de egnede dele af projektets undersøgelse. Disse grene vil først blive introduceret, hvorefter de vil blive operationaliseret i projekts øjemed. Thorhallsson vil inddrages med henblik på at forklare, hvad der kendetegner en småstat, heraf hvilke parametre man kan bruge til at vurdere, hvorvidt en given stat kan betegnes som værende en småstat. Dette vil blive benyttet til at vurdere om Danmark og Slovakiet kan betegnes som småstater i projektets første delanalyse. Herudover vil Thorhallsson blive inddraget ved *shelter theory*, der vil blive benyttet til at undersøge, hvordan Danmark og Slovakiet har til hensigt at reducere sine sårbarheder ved brug af *political shelter*, *economic shelter* og *societal shelter*, der benyttes for at kompensere for deres strukturelle sårbarhed. Dette vil blive komplementeret af Walt, hvis koncepter af småstatsstrategi, der vil blive anvendt til at undersøge Danmarks og Slovakiets ageren med hensyn til forsvars- og sikkerhedspolitik i en verdensorden præget af usikkerhed, og skifter i globale alliancer.

3.1 Thorhallsson

Indledningsvis vil der blive redegjort for, hvad der kendetegner småstater. Dette vil blive gjort med henblik på at kunne identificere om de pågældende stater, Danmark og Slovakiet, opfylder de kriterier som litteraturen anvender til at vurdere, hvorvidt en stat kan betegnes som værende en småstat, for at sikre, at småstatsteori vil være egnet som teoretisk fundament for at undersøge disse stater, heriblandt, hvorfor småstater anvender for eksempel shelter til opnå en styrket position i forhold til deres strukturelt bestemte position.

Den mest centrale karakteristika ved småstater er, at de har en relativt høj grad af sårbarhed, og at de har en begrænset grad af kapaciteter (Thorhallsson, 2018: 20), hvilket betyder, at småstaterne har en begrænset grad af *magt*. Der vil i afsnit 3.3.1 følge en nærmere præcisering af magt, og hvad dette indebærer i denne sammenhæng.

3.1.1 Småstaters kendetegn

I litteraturen vedrørende småstater, er der tre objektive parametre, der over tid har været hyppigt anvendt til at vurdere, hvorvidt en stat kan betegnes som værende en småstat. Det første parameter for småstater er, at det er stater med en relativt begrænset population, hvilket ofte bliver fastsat til at være en population under 10 millioner. Dette giver en række begrænsninger på baggrund af de logiske effekter, der følger af dette, som for eksempel den maksstørrelse af landets væbnede styrker,

statens økonomiske hjemmemarked, og den tilgængelige arbejdskraft som kommer af denne relativt lille population. Hertil er der i litteraturen en udbredt opfattelse af, at stater geografiske størrelse har en grad af effekt i forhold til en stats grad af magt. Dette skyldes, at stater af relativt begrænset størrelse, vil være mere tilbøjelige til blandt andet at have en mindre population, mindre økonomisk størrelse, en lavere grad af mulighed for at have naturressourcer på sit territorie et cetera. Statens økonomiske størrelse, der primært bliver opgjort i statens bruttonationalprodukt, er det tredje parameter, som store dele af litteraturen har anvendt som væsentligt i forhold til at vurdere om en given stat, kan defineres som værende en småstat. Der er dog ikke lignede referencepunkter for geografisk- og økonomisk størrelse, som der er for populations ditto (Ibid.: 18).

Thorhallsson anerkender disse parametre til at have en grad af påvirkning i forhold til en stats grad af magt, men opponerer dog ligeledes i høj grad imod denne forenkling af at måle en stats grad af magt. Thorhallsson mener, at vurderingen ikke foretages udelukkende ved at anvende disse parametre. Thorhallsson argumenterer for eksempel med hensyn til en relativt begrænset population, at det for eksempel kan betyde færre interne spændinger og en lavere grad af polarisering i staten, idet sandsynligheden for en homogen population, med hensyn til økonomiske ressourcer og politisk ideologi, styrkes, desto lavere populationen er (Ibid.: 19). Desuden er en lav population ikke ensbetydende med en begrænset økonomi, hvilket understøttes af IMF's liste over verdens største økonomier, da op til flere af de ti største økonomier i verden ikke er blandt de stater med størst population (IMF, 2026; UNFPA, 2026). Med hensyn til statens geografiske størrelse, er et større landområde ikke nødvendigvis en fordel, såfremt en stor andel af landområdet for eksempel er ubeboeligt, eller at der er et relativt begrænset udbytte af naturressourcer at hente i området (Thorhallsson, 2018: 18). Her kan man for eksempel fremhæve stater som Kasakhstan og DR Congo, der er henholdsvis verdens niende og ellefte største stat (UN DATA, 2026), men som alt andet lige ikke kan betegnes som værende internationale stormagter med en høj grad af magt i et globalt perspektiv. Afslutningsvis er en stats økonomiske størrelse er ikke afgørende, da en begrænset størrelse af førnævnte ikke er en uoverkommelig udfordring, såfremt der gennemføres passende politikker eller ved udvinding af særligt værdifulde naturressourcer, kan man forholdsvis hurtigt øge en nations økonomiske størrelse (Thorhallsson, 2018: 18). Et eksempel på dette inden for den senerees årrække er Kina.

Thorhallsson argumenterer for, på baggrund af det ovenstående, at man udover de tre nævnte parametre, skal anvende stateres *kapaciteter* til at vurdere, hvorvidt en stat er en småstat.

Thorhallsson fremhæver i denne sammenhæng stateres kapaciteter som centrale i forhold til at

vurdere stater grad af magt (Ibid.:18-20). Projekt vil derfor på baggrund af Thorhallsson (2019) opstille en analytisk operationalisering, der består af tre dimensioner af kapaciteter; *militær*-, *politisk*- og *kontekstuel* kapacitet. Tilsammen vil projektet anse disse tre dimensioner som et samlet analyseværktøj til at kunne påvise en stats grad af magt på baggrund af deres grad af sårbarheder.

Militære kapaciteter er de midler, som stater har til rådighed for at beskytte sin suverænitet. En stats suverænitet skal i denne sammenhæng forstås som sin territoriale suverænitet, infrastruktur og civilbefolkning. For at opnå dette er det for eksempel væbnede styrker, samt våben- og forsvarssystemer, der er mest væsentlige. Desto svagere en stats militære kapaciteter er, desto mere udsatte er de over for fjendtlige handlinger, ligesom de er mere tilbøjelige til at være afhængige af allierede i at forsvare sin suverænitet (Ibid.: 2 & 26-27). På baggrund af dette er en stat med begrænset militære kapaciteter i højere grad udsat for fjendtlige angreb, hvilket svækker den grad af magt som landet har, da den har væsentlig grad af sårbarhed overfor fjendtlige handlinger. Herved bliver stater med begrænsede militære kapaciteter strukturelt afhængige af eksterne sikkerhedsgarantier, hvilket for eksempel gør sig gældende for mange af medlemsstaterne i NATO. Såfremt en stat lader sig indlemme under en alliance, vil staten være underlagt alliancens beskyttelse, hvor der alt andet lige må forventes at være en form for negativ følgevirkning, som for eksempel, at man kan være nødsaget til at indgå ikke-fordelagtige aftaler, eller at man mister en grad af selvstændighed i internationale anliggender. Militære kapaciteter er i henhold til det ovenstående en *hard power*, hvilket betyder, at man de facto kan benytte sig af militære kapaciteter til at fremtvinge aftaler eller lignende.

Den anden dimension af kapaciteter som dette projekt vil anvende, er politisk kapacitet. Politisk kapacitet er i højere grad anlagt på subjektive betragtninger end for eksempel militære kapaciteter er det. Et eksempel herpå er, at en stats diplomatiske styrke er en del af dets politiske kapacitet. For at måle en stats diplomatiske kapacitet, indgår der objektive og målbare kriterier som for eksempel antallet af ambassader og diplomater som staten har udsendt. Ambassadernes kompetencer, og heraf effekt, er dog ikke udelukkende baseret på dets antal. Der er andre underliggende parametre, der har effekt på en stats grad af diplomatiske styrke. For eksempel vil en stat med historiske bånd til en anden stat have væsentlige forudsætninger for at danne, og opretholde, diplomatiske relationer, samt statens diplomatiske repræsentanter har forskellige grader af kompetencer, der påvirker graden af diplomatisk styrke. Desuden er statens institutionelle styrke også et centralt element i statens politiske kompetencer. Herunder i hvor høj grad statens institutionelle system kan implementere politikker. En stat, der er foregangsland indenfor et givet område vil alt andet lige have en form for

goodwill, som den kan benytte sig af i forhandlinger, og derved kunne bruge denne kapacitet til at styrke sin grad af magt. Hertil er en stats styrke i international integration central. Det vil sige den grad af kompetencer som en stats embedsværk har til at integrere ny lovgivning som følge af internationale aftaler og -forpligtigelser (Ibid.: 24, 29-35). Hertil er EU's medlemslande et eksempel, da disse i varierende grad har en grad af kompetenceniveau til at implementere ny EU-lovgivning nationalt. Besidder en stat en relativt lav grad af politisk kapacitet, vil staten have en grad af sårbarhed, hvilket til dels skyldes, at den har ringe forudsætninger for at lobbye, og heraf påvirke, andre stater, samt at staten kan blive påvirket af andre stater, der besidder en højere grad af politisk kapacitet. Politisk kapacitet er desuden kendetegnet ved at være en *soft power*, i modsætning til militære kapaciteter, hvilket betyder, at de ikke kan anvendes til at overtrumfe andre stater ved tvang, uanset om det er allierede eller fjendtlige stater, men til gengæld kan det benyttes til over tid at etablere et forhold til en given stat, eller som minimum sikre sig en grad af indflydelse. Ergo er politisk kapacitet et magtelement man kan benytte sig af til at sikre sig indflydelse ved brug af diplomati og sine institutioner.

Kontekstuel kapacitet er en væsentlig forudsætning for at vurdere, hvorvidt en given stat kan betegnes som værende en småstat. Kontekstuel kapacitet handler om, at stater grad af magt er dynamisk alt efter under, hvilke omstændigheder man undersøger, forstået som er det i en global kontekst, eller er det i et isoleret lokalområde. På grund af dette, skal man benytte sig af en grad af relativisme i sin undersøgelse af småstater, da der er et komparativt element i, hvorvidt en stat er en småstat. Hertil er det en nødvendighed at tage forbehold for de forskellige stater relative størrelsesforskelle alt efter, hvilken konkret case som man undersøger (Ibid.: 2). Dette betyder, at man i en vurdering af stater kontekstuelle kapacitet, skal have øje for den givne kontekst og de relationer som det pågældende land har. Et eksempel her, er Tyskland, der i europæisk kontekst er en stormagt, hvorimod Tyskland på den globale scene, uden sine alliancer, ikke kan betegnes som værende en stormagt, men snarere en regional stormagt. Grundet dette projekt har til hensigt at undersøge småstaters strategier i et globalt perspektiv, vil den kontekstuelle kapacitet have en central rolle, da en række stater, har væsentlige forskelle i sin kontekstuelle kapacitet.

På baggrund af det ovenstående og Thorhallsson (2019: 1-2), kan det fastslås, at en stat kan betegnes som værende en småstat, såfremt en stat har en lav grad af kapaciteter. Denne lave grad af kapaciteter betyder, at den pågældende stat har en høj grad af sårbarheder, hvilket ultimativt er ensbetydende med, at staten har en relativt begrænset grad af magt. Dette har en central betydning for en stats evne til at påvirke internationale forhold. Dette kan for eksempel være i forbindelse med

internationale forhandlinger og de heraf kommende aftaler og forpligtelser, uanset om det er vedrørende handelsaftaler, klimaftaler eller militære forsvarsalliancer. For at reducere sin grad af sårbarheder, vil stater benytte sig af småstatsstrategier med henblik på at styrke sine kapaciteter. Som følge af dette, vil projektet benytte sig af de tre former for shelter, som småstater anvender for at kompensere for deres strukturelle sårbarhed indenfor de givne områder (Ibid.: 26).

3.1.2 Political shelter

Småstater benytter sig af political shelter, for at reducere sin grad af sårbarhed overfor andre stater, alliancer og de normer, der er gældende i det internationale system. Det er specifikt for at reducere deres grad af sårbarhed relateret til diplomatisk understøttelse, institutionel stabilitet og den regelbaseret verdensorden (Thorhallsson, 2019: 26). Med hensyn til diplomatisk understøttelse menes der, at småstater har begrænsninger i forhold til storstater, hvad gælder for eksempel myndigheder, ambassader og diplomatisk personel. Dette reducerer både deres reelle påvirkningskraft på andre stater og internationale institutioner, samt deres mulighed for at foretage beslutninger på et oplyst grundlag vedrørende komplekse forhold i internationalt regi. Ved political shelter, har småstater mulighed for i højere grad at kunne reducere disse sårbarheder, og herved opnå en højere grad af magt. Desuden kan de ved brug af political shelter sikre sig institutionel stabilitet, hvad angår både indenrigs- og udenrigspolitiske institutioner, ligesom de kan stabilisere de internationale normer, og den regelbaseret verdensorden, såfremt de ønsker sidstnævnte, ved at alliere sig med andre stater (Ibid.: 29-32).

Småstater vil ligeledes ofte bærer præg af ikke at kunne benytte sig af specialiseret arbejdskraft, hvorfor de må benytte sig af generaliseret arbejdskraft, hvilket svækker centraladministrationens effektivitet. Herudover kan de ofte ikke drage fordel af stordriftsfordele i samme grad som storstater. På baggrund af dette, er offentlige udgifter per capita dyrere end i storstater (Ibid.: 32-35). Småstater vil ofte søge political shelter ved større internationale institutioner eller -organisationer som for eksempel EU og særligt FN, der begge er kendetegnet ved at have værdier som demokrati, menneskerettigheder og ytringsfrihed som centrale områder i deres kommunikation vedrørende globale forhold.

Afslutningsvis skal det pointeres, at projektet har foretaget et aktivt fravalg af alt vedrørende militære kapaciteter, samt forsvars- og sikkerhedspolitik under political shelter. Dette vil der blive kortlagt- og argumenteret for i afsnit 3.3.

3.1.3 Economic shelter

Småstater kan anvende sig af economic shelter, for at reducere statens grad af sårbarhed, hvad vedrører økonomisk udvikling. Dette er centralt for småstater, grundet de ofte vil være økonomisk sårbare, da de vil have begrænset hjemmemarkeder, samt have begrænsede muligheder for høst af en række ressourcer, heriblandt naturressourcer. På baggrund af dette bliver småstater i højere grad afhængige af adgang til udenlandske markeder for både, hvad angår import og eksport (Thorhallsson, 2019: 35).

En stats hjemmemarked afhænger i høj grad af statens population, men ligeledes købekraften og den økonomiske aktivitet i landet. En småstat vil ofte have en begrænset grad af disse parametre, hvorfor småstaters hjemmemarked ofte vil være af en relativt begrænset størrelse. Dette betyder, at import og eksport af varer og tjenesteydelser bliver centrale for statens økonomi. På baggrund af dette, er småstater mere tilbøjelige til at blive påvirket af økonomiske kriser udenfor deres hjemmemarked, da en relativt stor andel af den økonomiske aktivitet afhænger af import og eksport. Ved economic shelter er frihandelsaftaler en hyppigt anvendt foranstaltning, da småstater herved kan udvide deres marked med hensyn til både eksport og import. Desuden kan internationale organisationer ofte stille lån til rådighed ved økonomiske kriser til småstaterne, hvilket kan forhindre en statskonkurs, hvilket vil få langtidsrækkende konsekvenser for statens finansielle situation. Herudover er indførsel af en anden valuta et tiltag af economic shelter, der kan benyttes til at reducere sin sårbarhed, da en småstat med egen national valuta er udsat overfor konjunkturer, da det er den enkelte stat, der skal tilstræbe sig at sikre en stabil valutakurs, for ikke at skabe usikkerhed på de finansielle markeder (Ibid.: 35-40).

Ergo vil frihandelsaftaler ofte være særpræget positive for småstater, da disse i relativt høj grad er sårbare overfor økonomiske kriser på globalt plan. Af centrale institutioner kan særligt EU fremhæves, hvor en lang række småstater får adgang til EU's Indre Marked, hvilket reducerer medlemsstaternes grad af sårbarheder for økonomiske kriser. Herudover er for eksempel Den Internationale Valutafond central for en lang række af småstater på globalt plan.

3.1.4 Societal shelter

Afslutningsvis er der societal shelter, der handler om sårbarheder indenfor kultur, teknologi, innovation, uddannelse og forskning. Dette skyldes, at småstater risikerer at stagnere, såfremt de ikke udveksler ideer og tanker med andre stater. I tilfælde af, at staterne stagnerer ved de nævnte områder, risikerer staten langsomt at blive svækket i forhold til for eksempel virksomheders

konkurrenceevne, hvilket på længere sigt vil påvirke landets økonomiske situation. Denne hypotese vedrørende stagnation kommer af Cardwells lov, der spår, at en isoleret stat uophørligt vil bevæge sig imod teknologisk og videnskabelig stagnation, hvorfor staten udelukkende periodevis vil opleve udvikling (Thorhallsson, 2019: 40-43).

Det er i høj grad geografisk isoleret småstater, at societal shelter er anvendt, hvorfor projektet forud for analysen finder det overvejende sandsynligt, at societal shelter ikke vil findes i høj grad i projektets empiri. På trods af dette, vil societal shelter indgå i projektets teoretiske ramme, da der ved udelukkelse af societal shelter potentielt kan forsvinde centrale observationer og erfaringer fra projektets empiri (Ibid.: 41).

På baggrund af ovenstående, kan der argumenteres for, at småstater har en begrænset grad af kapaciteter, hvilket svækker deres grad af magt. På baggrund af dette, må småstater benytte sig af alternative strategier til at styrke sine kapaciteter, hvilket vil styrke deres position i internationale relationer. I litteraturen findes der en række af småstatsstrategier. For at styrke projektets analytiske ramme, vil den resterende del af projektets teoretiske fundament basere sig på småstatsstrategier, der er fremført af Walt (1987). Dette bliver med henblik på at skabe en transparens for de analyseværktøjer, der vil blive anvendt i projektets analyse.

Projektet finder, jævnfør det ovenstående, at political-, economic- og societal shelter alle i høj grad har som sin primære hensigt at reducere statens grad af sårbarheder, hvad vedrører politiske kapaciteter.

3.2. Walt

I dette afsnit vil Walt (1987) blive anvendt til at redegøre for bandwagoning og balancing. Disse småstatsstrategier vil herefter blive operationaliseret med henblik på at indgå som centrale elementer for analysens teoretiske ramme, da analysen vil blive gennemført som følge af elementer i empirien, som projektet finder som udtryk for bandwagoning eller balancing, som det var tilfældet for fund af shelter, jævnfør afsnit 3.1.2-3.1.4.

3.2.1 Balancing

I henhold til Walt (1987), er balancing *defined as allying with others against the prevailing threat* (Walt, 1987: 17). I dette citat fremgår det, at balancing som strategi ultimativt handler om, at man som småstat har til hensigt at reducere en trussel ved at alliere sig med andre stater imod den aktuelle trussel. Dermed er balancing kendetegnet ved at bære præg af alliancedannelse med andre

parter end aggressor for at sikre sig imod denne eksterne trussel, grundet man i en alliance reducerer sin grad af sårbarhed. Ergo vil stater tilslutte sig alliancer med henblik på at beskytte sig selv fra stater eller alliancer, der har overlegne ressourcer til rådighed, og på baggrund af dette fremstår som en trussel overfor staten (Ibid.).

Projektet anser på baggrund af det ovenstående, at balancing for eksempel kan komme til udtryk i projektets empiri, ved at der fremsiges, at der eksisterer et behov for en øget investering i et fælles forsvar, eller at man tilskynder en øget grad af fælles missioner, eller træningsmissioner. I begge tilfælde med stater som man ikke anser som værende en trussel, men snarere imod en fælles trussel, der ikke fremgår eksplicit. Et eksempel på balancing kunne derfor være Finland og Sverige, der som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine lod sig indlemme i NATO for at opnå sikkerhedsgarantier herigennem, og for at reducere sin sårbarhed over for tilsvarende russiske aggressioner som dem, der har ramt Ukraine.

3.2.2 Bandwagoning

Bandwagoning bliver af Walt (1987) defineret som *bandwagoning refers to alignment with the source of danger* (Walt, 1987: 17). Her fremgår det at bandwagoning som strategi handler om, at man som småstat allierer sig med kilden til truslen, hvilket betyder, at man allierer sig med den aggressor som der fremstår som en trussel over for ens stat. Dette vil ofte være en overlegen stat, da truslen fra den pågældende stat vil være en fare for småstaten. Man må på baggrund af formuleringen *the source of danger* (Ibid.) formode, at kilden til truslen også kan komme af alliancer mellem en småstat og en stormagt, der er en trussel for den oprindelige småstat.

En central pointe for bandwagoning er, at stater vil tilslutte sig en stærkere position ved at alliere sig med en stat, eller alliance, der er stærkere end den omhandlende stats styrke. Dette til hensigt for at reducere sårbarheden overfor trusler (Ibid.).

Projektet finder på baggrund af det ovenstående, at bandwagoning vil komme til udtryk, hvis stater fremsiger et behov, for at styrke sine forbindelser til stater, der har en truende adfærd overfor dem, eller andre stater, der i høj grad er sammenlignelige med dem. Et hypotetisk eksempel på bandwagoning kunne for eksempel være, hvis Venezuela, da USA tilfangetog Venezuelas præsident, Nicolas Maduro, havde påbegyndt en proces om at lade sig indtræde i NATO, for herigennem at alliere sig med sin trussel, USA,

Ergo kan man ultimativt anskue det således, at man allierer sig imod truslen ved balancing, imens man allierer sig med truslen ved bandwagoning (Ibid.).

3.3. Argumentation for inddragelse af Thorhallsson & Walt

Det er væsentligt at fremhæve, at projektet har øje for, at Thorhallssons- og Walts koncepter bygger på relativt forskellige antagelser vedrørende småstatsteorier og international politik overordnet set. Det skal dog hertil bemærkes, at både Thorhallsson og Walt arbejder ud fra den fællesgrundantagelse, at småstater har en begrænset grad af magt, og derfor er sårbare, hvorfor de må søge alliancer. Dette er således centrale forudsætninger i både shelter theory, samt i balancing og bandwagoning.

Projektet finder, at der er elementer i political shelter, der i henhold til definitionen i afsnit 3.1.2 overlapper med balancing og bandwagoning. På baggrund af dette, og for at skabe en høj grad af transparens og teoretisk forståelse for projektets analyse, vil projektet ikke inddrage elementer som sikkerhedspolitik, forsvarspolitik og tilsvarende i projektets analysefund af political shelter i ditto empiri.

Afslutningsvis skal det hertil pointeres, at teorierne bruges komplementært i forhold til hinanden frem for konkurrerende. Dette understøttes af, at der i projektets inddragne empiri indeholder adfærdsmønstre, der kan være udtryk for både Thorhallssons shelter theory, og Walts balancing eller bandwagoning.

Herudover finder projektet, at de inddragne teorier supplerer den anden teoris mangler. Dette skyldes, at i henhold til de ovenstående operationaliseringer af de pågældende teorier, er balancing og bandwagoning i projektet i høj grad fokuseret på forsvars- og sikkerhedspolitiske aspekter, hvilket i høj grad er militære kapaciteter. Hvorimod shelter theory i projektets forståelse er gældende ved politiske kapaciteter. Småstater vil lide under en manglende grad af kapaciteter, jævnfør afsnit 3.1.1, hvorfor de vil have til hensigt reducere sine sårbarheder heraf. På baggrund af dette, ønsker projektet at undersøge Danmarks og Slovaqiets strategiske adfærd med henblik på at reducere sin sårbarheder i de nævnte kapaciteter, hvilket bliver muligt ved anvendelse af shelter theory komplementeret med bandwagoning og balancing.

3.3.1 Magt

I teoriafsnittets forskellige del, er der i høj grad anvendt en række af betegnelser, der alle har det til lighed, at det er på baggrund af disse forhold, at småstater allierer sig med andre stater. Blandt disse

betegnelser er blandt andet sårbarhed. Sårbarhed er et udtryk for en manglende grad af magt, da stater med en relativt lavere grad af sårbarhed, alt andet lige vil have en højere grad af magt. Staters grad af magt reduceres, desto flere sårbarheder staten har. En stats grad af sårbarhed bestemmes, jævnfør afsnit 3.1.1, i dette projekt af statens grad af kapaciteter. En relativ ringe grad af kapaciteter, uanset om det er militære- eller politiske kapaciteter, vil være ensbetydende med en høj grad af sårbarhed indenfor det givne område. Ergo kan man på baggrund af en stats grad af kapaciteter vurdere en stats grad af sårbarheder, hvilket bestemmer en stats grad af magt.

Den ovenstående forståelse understøttes desuden af Thorhallsson (2018: 20), hvor der i høj grad er en udlæggelse, der i høj grad er sammenfaldende med projektets forståelse af sammenhængen mellem magt, sårbarhed og kapaciteter.

4. Metode

I dette afsnit vil der blive redegjort for projekts metode, samt de valgte metodiske valgs styrker og udfordringer. Afsnittet vil indledningsvis starte med en redegørelse af projektets forskningsdesign, der vil blive efterfulgt af projektets videnskabsteoretiske position. Efterfølgende vil den kvalitative metode, som der vil blive anvendt i projektet, blive redegjort for. Herefter er det projektets empiri, der vil blive præsenteret, og hvilke overvejelser, der ligger til grund for valget af denne. I forlængelse af dette, vil projektets kodeskema blive præsenteret. Dernæst følger en gennemgang af projektets overholdelse af de videnskabelige kvalitetskriterier, hvor de styrker og svagheder som kan findes i projektets metodiske fundament, vil blive udfoldet. Afslutningsvis vil projektets analysestrategi blive præsenteret, herunder, hvad der er tilsigtet med projektets analyse, samt hvordan denne vil blive gennemført.

4.1 Forskningsdesign

I dette afsnit vil projektets forskningsdesign blive udfoldet. Et forskningsdesign har en central rolle i en videnskabelig undersøgelse, da det fungerer som struktur for udførelsen af undersøgelsens metode, samt for undersøgelsens analyse (Bryman, 2016: 40). I dette afsnit vil der blive udfoldet to forskningsdesign, som projektet finder nærliggende. Disse to forskningsdesigns er et casestudiedesign og et komparativt design.

4.1.1 Casestudiedesign

En videnskabelig undersøgelse med casestudiedesign som forskningsdesign er kendetegnet ved, at undersøgelsen består af en analyse af en case indenfor et givet fænomen. Denne case vil blive analyseret intensivt, for at undersøge den givne case dybdegående, og kunne påvise resultater af det søgte. Ved benyttelse af casestudie søges ikke at finde tendenser med en høj grad af generaliserbarhed indenfor et givet fænomen, men derimod at søge resultater vedrørende den konkrete case som man undersøger (Bryman, 2016: 60-64). Ergo er det centrale ved et casestudiedesign netop, at det søger dybde i sine fund, fremfor bredde. Dette projekt søger netop at undersøge de to konkrete cases, Danmark og Slovakiet, og finde svar vedrørende de to konkrete cases, og har ikke til hensigt at kunne finde tendenser med en høj grad af generaliserbarhed. Derimod har projektet til hensigt at analysere de to konkrete cases intensivt, for at kunne påvise specifikke observationer vedrørende de to cases.

4.1.2 Komparativt design

Et komparativt design er kendetegnet ved, at det søger at sammenligne to eller flere enheder, der er blevet analyseret med ensartede metoder, med hinanden. Logikken her skal forstås som, at forudsætningerne for at forstå sociale fænomener styrkes, såfremt man sammenligner to eller flere passende enheders resultater med hinanden. I et komparativt design foretager man en systematisk sammenligning af de undersøgte enheder med henblik på at påvise og forstå variation mellem enheder, og potentielt forklare disse eventuelle variationer (Bryman, 2016: 64-68). I projektet kommer det komparative forskningsdesign til udtryk, da det i et most similar systems design vil sammenligne sine to enheder, Danmark og Slovakiet, systematisk, samt at forskellene i enhedernes småstatsstrategier vil blive analyseret, for at kunne finde variationer.

På baggrund af Brymans forståelser af et casestudiedesign og et komparativt design, vil projektet anse sit forskningsdesign som værende et komparativt casestudiedesign. Dette skyldes, at projektet vil behandle få cases intensivt, ligesom det har til hensigt at påvise fund vedrørende de to konkrete cases, fremfor generaliserbarhed blandt alle verdens stater, småstater eller lignende, hvor projektet i høj grad finder dette som værende et udtryk for casestudiedesign. Hertil vil projektet arbejde systematisk med to specifikke cases, og forholde de to cases resultater med hinanden. Dette bliver gjort med henblik på at kunne identificere variationer mellem de to cases, hvilket i høj grad er karakteristisk ved et komparativt design.

4.1.3 Most similar systems design

Projektet vil ved anvendelsen af det komparative forskningsdesign, benytte sig af most similar systems design. Most similar systems design er tilvalgt efter metodiske overvejelser, da most similar systems design i højere grad gøre det muligt, at finde forskelle på baggrund af de forskelligheder, som de pågældende cases har (Bryman, 2016: 68). Dette skyldes, at de uafhængige variable i høj grad er ensartede. Herved bliver det den uafhængige variabel, der sandsynligvis vil være den bagvedliggende årsag til forskellen, i denne undersøgelse, på den udførte strategi af Danmark og Slovakiet.

4.1.4 Caseudvælgelse

I dette afsnit vil projektets to cases blive præsenteret, ligesom det vil blive udfoldet, hvorfor de to specifikke cases er valgt. Projektets to cases er Danmark og Slovakiet. Disse to cases er valgt efter grundige overvejelser. Indledningsvis skulle projektet finde nogle småstater, der var interessante cases at undersøge. Her fremstod det for projektet, at stater i den regelbaserede verdensorden var

særligt interessante, da det i høj grad er for disse stater, at de forandringer, der har været i denne i den seneste årrække, vil have den højest grad af indflydelse. Herudover fandt projektet europæiske stater interessante at undersøge, da netop EU-staternes strategiske adfærd kan være under forandring. Dernæst skulle der findes to cases som projektet forud for sin undersøgelse formodede var småstater. Her vil projektet henvise til første delanalyse, hvor dette konkrete forhold vil blive undersøgt. En lang række af EU's medlemsstater vil projektet umiddelbart formode var småstater, hvorfor der skulle udpeges to stater, der umiddelbart benyttede sig af forskellige småstatsstrategier i en væsentlig grad. Her blev projektet opmærksom på en analyse fra Tænk tanken Europa, hvor Danmark og Slovakiet bliver placeret i hvert sit spektrum med hensyn til EU's medlemsstaters grad af støtte til Ukraine. Her bliver Danmark beskrevet som en af de stater i EU, der er mest tilbøjelige til at støtte Ukraine, hvorimod Slovakiet beskrives som værende en af de stater i EU, der er mindst tilbøjelige til at støtte Ukraine (Nissen & Holsting, 2025). Desuden vil der på baggrund af de fund som projektet vil finde i sin første delanalyse fremgå, hvorfor de to cases er forholdsvis sammenlignelige.

4.2 Videnskabsteori

I dette afsnit vil projektets videnskabsteoretiske position blive redegjort for. I forlængelse af dette, vil det blive forelagt, hvilken betydning denne position har for projektets udarbejdelse.

Projektets videnskabsteoretiske position er kritisk realisme. I kritisk realisme er ontologien realistisk, hvilket betyder, at verden eksisterer uafhængigt af observatøren. Desuden anses verden som kompleks, da de består af mange lag og et væld af forskellige sammenhænge (Ingemann, 2019: 88-89). Dette er i tråd med projektets position, da det anerkender, at internationale strukturer og magtforhold eksisterer på trods af, at vi ikke kan observere dem, ligesom vi anser dem som værende komplekse, og at mange forskellige forhold påvirker disse strukturer og magtforhold.

Kritisk realismes epistemologi er kendetegnet ved, at man undersøger ved at observere og deducere. Herved menes, at man observerer sit undersøgelsesobjekt, for at benytte sig af sin teoretiske ramme til at afdække sine underliggende mekanismer (Ibid.: 89-90). I dette projekt gør dette sig gældende ved, at de to undersøgte cases bliver undersøgt ved brug af projektets teoretiske ramme, småstatsstrategi, til at afdække de mekanismer som projekter finder i sin analyse.

Kritisk realismes metodologi kan blandt andet udledes af Schmollers standpunkt i Methodenstreit. Her giver Schmoller udtryk for, at virkeligheden er kompleks og skal forstås ud fra den kontekst som den er givet i (Ibid.: 89). Det gør sig i høj grad gældende i dette projekt, da projektet tager

forbehold for, at projektets empiri kommer af en tidsperiode med en verdensorden præget af usikkerhed, hvor også de to staters alliancer i en grad er i opbrud, da USA i nogen grad trækker sig fra den transatlantiske relation, og sår tvivl om sit fortsatte medlemskab i NATO. Projektet formoder ligeledes, at dets empiri bliver påvirket af dette forhold. Herudover søger projektet, ligesom kritisk realisme (Ibid.: 89-91), at undersøge sin empiri ved brug af analyse, og observere mønstre i empirien.

4.3 Kvalitativ metode

I dette afsnit og de tilhørende underafsnit, vil projektets metodiske valg blive udfoldet. Dette indebærer anvendelsen af den kvalitative metode, herunder dokumentmetode, af den deduktive metode, samt en beskrivelse af projektets empiri og af projektets kodeskema.

Projektet vil blive udført ved brug af kvalitativ metode. Kvalitativ metode vil blive benyttet, da metoden har til hensigt at skabe en forståelse for, hvordan gældende cases oplever og fremsætter sine standpunkter ved de konkrete fænomener (Brinkmann & Tanggaard, 2020: 15). For projektet betyder dette, at det vil søge, hvordan Danmark og Slovakiet agerer og kommunikerer i den geopolitiske situation og i det trusselsbillede, som har været dominerende i den pågældende periode.

4.3.1 Dokumentmetode

Projektet vil i sin analyse af problemstillingen udføre en analyse af relevante dokumenter. Denne metode er valgt, da denne kan beskrive de meninger, relationer og begivenheder, som ellers ikke have været mulig at få indsigt i. Desuden kan dokumentmetoden benyttes til at opnå en forståelse for, hvorfor en given aktør benytter sig af en konkret diskurs, heriblandt at undersøge den bagvedliggende årsag for den valgte diskurs (Ingemann, Kjeldsen, Nørup & Rasmussen, 2018:74-75). I dette projekt vil dokumenter være af en væsentlig betydning, da det er ved dokumenter, at det er muligt at undersøge, hvordan de relevante personer eller organisationer stiller sig i de relevante anliggender, heriblandt spørgsmål af geopolitisk karakter. Projektet søger desuden at undersøge en konkret tidsperiode, da de skal være fremsat i en bestemt kontekst. Herudover er anvendelsen af dokumentmetoden ensbetydende med, at projektet ikke har mulighed for at påvirke dets empiri, da materialet ikke bliver indsamlet af projektet, men derimod er udgivet selv af de pågældende afsendere (Ibid.: 72). Projektet vil benytte sig af statiske dokumenter, da disse er produceret til et særligt formål, og er produceret af andre end projektet. Dette betyder, at projektet ikke har mulighed

for at påvirke dokumenternes udformning, og at dokumenterne ikke udvikler sig under eller efter projektets analyse (Ibid.: 70-71; 92).

4.3.2 Deduktiv tilgang

Projektet vil i sin undersøgelse arbejde deduktivt og teoristyret. I den deduktive arbejdsproces tages der udgangspunkt i teori, hvorefter det benyttes til at undersøge virkeligheden (Brinkmann & Tanggaard, 2020: 310). Hertil er projektets kodeskema et åbenlyst tegn på deduktion, da kodeskemaet tager udgangspunkt i projektets teoretiske ramme, og herefter anvendes til at analysere de to cases. Herved bliver det projektets teori, der i høj grad styrer, hvordan undersøgelsen af empirien skal udføres, ligesom det i høj grad sætter retningen for den videnskabelig proces vedrørende at finde en konklusion for projektets problemformulering.

4.3.3 Empiri

Projektets empiri, der vil blive undersøgt i analysen, er Danmarks Mette Frederiksen II's regeringsgrundlag fra december 2022, og Slovakiets Robert Fico IV's regeringsprogram fra november 2023. De to manifeste er begge i udpræget grad de ambitioner som de to respektive regeringer ønsker at gennemføre i løbet af sin regeringsperiode. Projektet har på denne baggrund af de to manifeste vurderet, at de er sammenlignelige, da en regering i henhold til magtens tredeling, er den udøvende part. På baggrund af dette, har projektet vurderet, at disse manifeste i høj grad er ambitionen for den strategiske adfærd som de to stater vil føre i løbet af deres respektive regeringsperioder. Projektet anser desuden disse regeringsprogrammer for at være timet ideelt, da de er udgivet henholdsvis ni måneder og halvandet år efter Ruslands storskalainvasion. På baggrund af dette, forventer projektet, at de to programmer er skrevet på et oplyst grundlag for de respektive regeringer, samt at storskalainvasionen ikke har mistet sin aktualitet i de to stater. Projektet har desuden udeladt de ikke-relevante kapitler for projektet, hvorfor det udelukkende er kapitler vedrørende de følgende felter, der er inddraget: forsvars-, udenrigs-, sikkerheds-, handels- og europapolitik. Afslutningsvis skal det pointeres, at projektet er bevidst om, at disse strategidokumenter er udtryk for, hvordan Danmark og Slovakiet har til hensigt at have sin strategiske adfærd. Denne ambition kan dog risikere ikke at blive udfoldet, men da projektet ikke vurderer tidshorizonten til at være tilpas længe, vil en analyse af deres strategiske adfærd være vanskelig at gennemføre. I forlængelse af dette skal det pointeres, at udenrigspolitik ofte bliver ført bag lukkede døre, hvorfor det vil være vanskeligt at anskaffe en tilstrækkelig mængde kvalificeret

empiri. På baggrund af dette, skal det forstås som, at Danmark og Slovakiet har til hensigt, når projektet skriver, at deres strategiske adfærd er.

4.3.4 Kodeskema

I dette afsnit vil projektets kodeskema blive præsenteret. Projektets kodeskema fremgår af bilag 1. Projektet har dannet fem koder på baggrund af projektets teoretiske ramme. Fra shelter theory, er der dannet tre koder. Disse tre koder er political shelter, economic shelter og societal shelter. Derudover er der dannet koder for balancing og bandwagoning. De nævnte teorier er alle blevet redegjort for i sine respektive afsnit, ligesom de er blevet operationaliseret heri. Som det fremgår af kodeskemaets midterste søjle, er de respektive operationaliseringerne opsummeret her. I den yderste søjle til højre fremgår der eksempler, som projektet har udarbejdet med udgangspunkt i dets forståelse af de respektive strategier. Projektet vil i denne sammenhæng gerne understrege, at dette er dets umiddelbare forventninger, men at disse eksempler udelukkende skal forstås som hypotetiske eksempler af de pågældende strategier. Projektet vil på baggrund af dette ikke begrænse sig til udelukkende at søge efter disse i sin empiri. Disse eksempler er udarbejdet med henblik at styrke transparensen for- og operationaliseringen af den teoretiske ramme. Projektets kodeskema vil blive anvendt i analysen af projektets empiri, da småstatsstrategierne i kodeskemaet vil blive anvendt som koder til at finde mønstre og sammenhænge i projektets empiri. Ergo bidrager kodeskemaet til at skabe en systematisk og letforståelig behandling af projektets analytiske fund.

4.4 Kvalitetskriterier

I dette afsnit vil projektets kvalitetskriterier blive behandlet, herunder de styrker og svagheder, der følger af projektets metodiske overvejelser og beslutninger vedrørende disse. Projektet finder sin eksterne reliabilitet relativt høj. Ekstern reliabilitet er et udtryk for den grad af transparens, der er i undersøgelsen (Tanggaard & Brinkmann, 2020: 660), ergo i hvor høj grad en læser bliver orienteret af valg og fravalg i løbet af undersøgelsen. Projektet har i høj grad præsenteret sine metodiske og teoretiske overvejelser, hvilket styrker projektets eksterne reliabilitet. Den interne reliabilitet er et udtryk for, om projektet er konsekvent i sin forståelse og fortolkning af forskellige begreber og vurderinger (Ibid.). Projektet har for at sikre en høj grad af intern reliabilitet, operationaliseret sin anvendte teori, samt udarbejdet et kodeskema, der bliver anvendt i projektets analyse af empirien. Den interne validitet handler om, hvorvidt en undersøgelse i sine fund, undersøger det tilsigtede, og om en undersøgelses resultater kan benyttes til at påvise dette (Aarhus Universitet, u.å.b). Projektet vurderer, at den interne validitet er relativt høj, da projektet i analysen anvender direkte citater fra

empirien, og at disse og projektets fortolkning af disse, er grundlaget for projektets fund i sin analyse. Ekstern validitet indikerer i hvor høj grad en undersøgelses resultater er generaliserbar, ergo om undersøgelsens fund kan overføres til andre cases (Aarhus Universitet, u.å.a). Projektets eksterne validitet er relativt svækket, hvilket i høj grad skyldes projektets forskningsdesign: casestudie. Casestudier er en undersøgelse af et givet fænomen i en særlig kontekst, hvorfor man ikke uden væsentlige forbehold kan benytte projektets fund på andre cases eller i andre kontekster. Økologisk validitet handler om, hvorvidt ens observationer er virkelighedsnært, eller om det på grund af en særlig *setting* ikke er et udtryk for, hvordan det vil blive observeret i sin natur (Aarhus Universitet, u.å.c). Projektets økologiske validitet kan man argumentere for både er relativt høj, men også, at den er relativt lav. Man kan argumentere for, at den styrkes af, at projektets empiri er strategidokumenter fra de to stater, der undersøges respektive regeringer. Man kan dog også argumentere for, at dette er, hvordan de to stater har til hensigt, at sin strategiske adfærd skal være. Denne ambition for den strategiske adfærd er dog endnu ikke udført, hvorfor det kan vise sig, at det ikke lykkedes for de to stater at have den tilsigtede strategiske adfærd.

4.5 Anvendelse af generativ AI

I dette afsnit, vil projektet orientere om sin brug af generativ kunstig intelligens i forbindelse med udarbejdelsen af projektet. Projektet har anvendt generativ kunstig intelligens som et værktøj. Dette er blevet gjort inden for Aalborg Universitets gældende retningslinjer vedrørende brug af AI som hjælpemiddel (Aalborg Universitet, u.å.). I projektets arbejde, er der blevet anvendt AI ved følgende trin: indledende sparring i forhold til at finde emnefelter, indsamling af empiri, orientering i litteraturen og oversættelse af empiri fra slovakisk til dansk. *Indledende sparring i forhold til at finde emnefelter* dækker over, at projektet forud for semesterstart benyttede AI til at finde inspiration for forskellige felter over potentielle problemstillinger, der kunne undersøges. Indsamling af empiri er både gældende ved indsamling af empiri til udarbejdelse af projektets *Indledning*, samt til fremsøgningen af Fico-regeringens regeringsprogram. Projektet benyttede AI til at orientere sig i empirien i forbindelse med både litteraturreview og projektets teoriafsnit. AI blev i denne forbindelse udelukkende benyttet til at fremsøge potentielt passende materiale. Projektet har efter fremsøgningen gennemlæst det fundne materiale og selv foretaget en vurdering af, om det pågældende materiale skulle blive benyttet i projektet. Projektet har afslutningsvis anvendt AI til at oversætte Fico-regeringens regeringsprogram fra slovakisk til dansk.

Projektet har benyttet sig af to AI-maskiner; Google Gemini og ChatGPT fra OpenAI.

Afslutningsvis skal det understreges, at projektet ikke har anvendt generativ AI til at fortolke eller operationalisere teori, til analyse af projektets empiri eller til at foretage for eksempel sproglige optimeringer.

4.6 Analysestrategi

I dette afsnit vil projektets analysestrategi blive udfoldet med henblik på at sikre en høj grad af transparens for opbygningen af projektets analyse. Analysen vil være todelt, hvor første delanalyse bliver udført med henblik på at kunne determinere, at projektets cases, Danmark og Slovakiet, kan betegnes som værende småstater. Herefter vil projektets primære analyse foretages, der har til hensigt at besvare projektets problemformulering: *Hvordan er Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022?*

Projektets første delanalyse vil tage udgangspunkt i projektets afsnit 3.3.1 *Småstaters kendetegn*. På baggrund af dette vil Danmarks og Slovakiets objektive parametre, og særligt deres kapaciteter blive behandlet, for at kunne vurdere, om de kan betegnes som værende småstater, for derefter at kunne undersøge disse som cases som småstater ved brug af småstatsstrategier.

Herefter vil projektets anden delanalyse finde sted. Denne vil være projektets primære analyse, og det er på baggrund af denne, at projekter søger at besvare sin problemstilling. Anden delanalyse vil være en kvalitativ indholdsanalyse af projektets empiri, der som redegjort for i afsnit 4.3.3, er bestående af regeringsgrundlag fra begge stater. Denne empiri vil blive behandlet ved anvendelse af projektets teoretiske ramme, som det fremgår af kodeskemaet. Koderne herfra vil benyttes i gennemgangen af empirien, hvor passager, som projektet finder som udtryk for koderne, vil blive markeret. Disse markeringer vil herefter blive gennemgået i analysen, ligesom passagerne vil blive analyseret, for at finde både manifeste og latente meninger i passagerne. Det manifeste budskab i en tekst er det teksten umiddelbart handler om (Ingemann et al., 2018: 109), ergo det der eksplicit fremgår af teksten. Det latente er det, der ikke umiddelbart fremgår af teksten, men er den bagvedliggende mening med teksten som man skal tolke på, for at kunne forstå (Ibid.). I denne undersøgelse, kan det latente vise sig at være særlig vigtigt, da geopolitik ofte kan bære præg af diplomati, hvorfor at ultimative udmeldinger ikke anses som værende fordelagtige, da de kan svække den globale stabilitet. Anden delanalyse vil blive bygget op således, at den empiri, der er vedrørende Danmarks strategiske adfærd, vil blive behandlet indledningsvist, hvorefter den empiri, der er vedrørende Slovakiets strategiske adfærd, vil blive behandlet. Afslutningsvis vil de to staters strategiske adfærd blive forholdt hinanden i en delkonklusion, der også fungerer som den

komparative analyse. Delanalysen vil i sine tre dele behandle de fem koder individuelt. Dette vil blive gjort i den kronologiske rækkefølge, der fremgår af kodeskemaet (bilag 1).

Kodningen vil blive foretaget manuelt af projektet. Dette bliver gjort med henblik på at opdele passager af empirien på baggrund af, hvilken småstatsstrategi den pågældende passage kan være et udtryk for. Kodningen vil udføres ved at empirien bliver gennemlæst, hvor passager vil blive særligt udvalgt og markeret med den pågældende strategis farvekode (Ingemann et al., 2018: 112-114). På baggrund af kodningen, vil projektet have konkrete passager til rådighed, hvor projektet her skaber en oversigt over og hvordan de to cases benytter sig af de forskellige småstatsstrategier. Desuden vil projektet benytte sig af passagerne til at analysere, hvilke manifesterede og latente meninger, der kommer til udtryk. På baggrund af koderne ønsker projektet herefter at belyse, hvordan Danmark og Slovakiet agerer og hvilken småstatsstrategi de benytter sig af i den konkrete kontekst.

5. Analyse

Projektets analyse er todelt, hvor hensigten med første delanalyse, er at undersøge, hvorvidt Danmark og Slovakiet kan betegnes som værende småstater. Anden delanalyse har til hensigt at undersøge, hvordan Danmark og Slovakiet agerer, jævnfør projektets teoretiske ramme vedrørende småstatsstrategi. Projektets problemformulering vil dermed kunne blive besvaret på baggrund af anden delanalyse.

5.1 Første delanalyse

I dette afsnit vil projektets første delanalyse finde sted. Delanalysen tager sit afsæt i projektets operationalisering af kapaciteter, der i henhold til Thorhallsson, er kendetegnet ved småstater, der på grund af en lav grad af disse kapaciteter, har en høj grad af sårbarhed. Projektet vil undersøge Danmarks og Slovakiets respektive grader af kapaciteter, hvilket vil benyttes til at determinere, hvorvidt Danmark og Slovakiet er småstater, jævnfør projektets teoretiske ramme.

5.1.1 Objektive parametre

I dette afsnit vil de objektive parametre, der hyppigt bliver benyttet til at vurdere, om en stat kan betegnes som værende en småstat. Disse objektive parametre, blev redegjort for i afsnit 3.1.1. Det første af de tre parametre er populationens størrelse, hvor referencepunktet er ti millioner indbyggere. I Danmark populationen på 6 millioner, mens populationen i Slovakiet er 5,5 millioner (UNPFA, 2026). Ergo ligger er niveauet for populationen ret så markant under referencepunktet for småstater. Det andet parameter er statens geografiske størrelse. Slovakiet er 49.000 kvadratkilometer, mens Danmark¹ er 43.000 kvadratkilometer (UN DATA, 2026). Grundet projektets undersøgelse er i et globalt perspektiv, vil det være mest hensigtsmæssigt at perspektivere dette til globale forhold, hvor dette må betegnes som værende relativt små stater af geografisk størrelse. Det sidste af de tre objektive parametre er statens økonomiske størrelse, hvor Danmark har et bruttonationalprodukt på 503,8 milliarder USD, hvor Slovakiet har et bruttonationalprodukt på 168,9 milliarder USD (IMF, 2026). Her er det, ligesom ved geografisk størrelse, i et globalt perspektiv ikke blandt de stater i verden med det højeste bruttonationalprodukt.

¹ Rigsfællesskabet eksklusiv Færøerne og Grønland

5.1.2 Kapaciteter

I dette afsnit vil projektet undersøge, hvorvidt Danmark og Slovakiet har en relativt lav grad af militære-, politiske- og kontekstuelle kapaciteter. Undersøgelsen vil blive udført med udgangspunkt i projektets operationalisering af de nævnte kapaciteter i afsnit 3.1.1.

Danmarks grad af militære kapaciteter er blevet udviklet siden Ruslands storskalainvasion, og Danmark har i 2025 relativt høje forsvarsudgifter på 3,1 procent i forhold til bruttonationalprodukt (SIPRI, 2025). Som redegjort for i projektets indledning, afsnit 1.1, har Danmark investeret i sine militære kapaciteter i meget høj grad siden Ruslands storskalainvasion. Danmark kan dog alt andet lige ikke betegnes som at have en høj grad af militære kapaciteter, da Danmark er desuden i høj grad af NATO til at sikre sin suverænitet, jævnfør projektets indledning. Slovakiets forsvarsudgifter i forhold til bruttonationalprodukt er 2 procent (SIPRI). Sammenholdt med, at Slovakiets økonomiske størrelse i nogen grad er begrænset, er dette et udtryk for, at Slovakiet ikke har en høj grad, hvorfor de også i høj grad er afhængige af NATO.

I henhold til staternes grad af politiske kapaciteter, er Danmark den stat i verden med 43. flest repræsentationer i udlandet, mens Slovakiet er den stat med 45. flest repræsentationer i udlandet (Lowy Institute, u.å.). Dette er et udtryk for, at Danmark og Slovakiets diplomatiske styrke nominelt er relativt svage. Danmarks og Slovakiets grad af institutionel styrke kommer til udtryk i *Worldwide Governance Indicators*. Her fremgår det, at Danmark og Slovakiet har en relativt høj score i politiske stabilitet. Med hensyn til *Government Effectiveness* og *Regulatory Quality* har Danmark en relativt høj score, hvorimod Slovakiets er nogen grad lavere (Verdensbanken, u.å.).

Danmarks og Slovakiets grad af kontekstuel kapacitet er i projektet begrænset, da undersøgelsen har et globalt perspektiv. Dermed skal den kontekstuelle kapacitet blive anskuet i en global kontekst, hvor Danmark og Slovakiet i høj grad har en begrænset grad af styrke. Såfremt det ikke var i en global kontekst, er Danmark og Slovakiet er særdeles aktive i sine nærområder, Danmark i Norden og Slovakiet i Visegrad-gruppen. Dette bliver dog i en global kontekst relativt svagt, hvorfor det ikke vægtes en høj grad af styrke i dette projekt.

5.1.3 Delkonklusion

De ovenstående afsnit har undersøgt Danmarks og Slovakiets objektive parametre, samt ditto grad af kapaciteter. På baggrund af første delanalyseres resultater, vil projektet vurdere, at både Danmark og Slovakiet kan betegnes som værende småstater. Dette skyldes, at begge stater i forhold til de tre objektive parametre i høj grad kan betegnes som værende småstater.

Med hensyn til Danmarks og Slovakiets grad af kapaciteter, er begge stater grad af militære projekter relativt svage. Danmark og Slovakiet er begge i høj grad afhængige af NATO's militære kapaciteter for at sikre egen suverænitet i tilfælde af væbnet konflikt. Med hensyn til politiske kapaciteter, har begge stater en højere grad af politiske- end militære kapaciteter. Danmarks politiske kapaciteter er i nogen grad højere end Slovakiets ditto, men begge stater har en relativt begrænset grad af politisk kapacitet. Begge stater har vedrørende kontekstuel kapacitet en begrænset grad af kapaciteter.

Som følge af første delanalyse vurderer projektet, at Danmark og Slovakiet kan betegnes som værende småstater. På baggrund af dette, vurderer projektet, at det er hensigtsmæssigt at undersøge, hvordan Danmark og Slovakiet agerer i henhold til småstatsstrategi.

5.2. Anden delanalyse

Dette afsnit vil indeholde projektets anden delanalyse, hvor Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd vil blive undersøgt på baggrund af den empiri som projektet har foretaget kodning af. Som redegjort for i afsnit 4.5 *Analysestrategi*, vil koderne for småstatsstrategierne blive behandlet i den kronologiske rækkefølge, der følger i kodeskemaet (bilag 1).

Efter at to stater strategiske adfærd er blevet undersøgt separat, vil der følge en komparativ undersøgelse af de to, hvor de vil blive forholdt hinanden, og hvor forskelle og ligheder vil blive behandlet.

5.2.1 Danmark

For at undersøge Danmarks strategiske adfærd som følge af Ruslands invasion, vil projektet benytte resultatet af kodningen, som projektet gennemførte af kapitlet vedrørende udenrigs- og sikkerhedspolitik i regeringsgrundlaget for Mette Frederiksen II i 2022 (bilag 2).

5.2.1.1 *Political shelter*

I projektets empiri vedrørende Danmarks strategiske adfærd, er der en relativ stor brug af *political shelter*. Kapitel 5 i regeringsgrundlaget fra SVM-regeringen bliver indledt med ”*Den internationale orden er under opbrud, og demokratiske værdier er under pres globalt*” (bilag 2: 1). Projektet finder i høj grad dette citat som et udtryk for, at Danmark italesætter, at den internationale orden og de demokratiske værdier er truet. På baggrund af formuleringen, er det utvetydigt et problem for Danmark, da det latent fremstår som en trussel, hvis den internationale orden ophører, og at de demokratiske værdier ikke vil være gældende på et globalt plan. Desuden vil projektet fremhæve, at dette er placeret allerførst i kapitlet, hvilket kan tolkes som værende en klar prioritering af dette, og

at det heraf er noget af det som Danmark har som sin højeste prioritering. Ergo må det forstås, at Danmark ønsker at opretholde den regelbaseret verdensorden, hvilket sandsynligvis er med henblik på at reducere sin sårbarhed. Dette er i høj grad et udtryk for political shelter, da småstaten ønsker at opretholde den regelbaseret verdensorden, for at reducere storstaters grad af mulighed for at overtrumfe småstater i internationale anliggender og -konflikter.

Vi skal styrke Udenrigstjenesten og det danske diplomati og dermed sikre Danmark en stærkere stemme globalt. Det gælder både om at udbygge samarbejdet med især ligesindede lande, og det gælder om at fremme indsatsen for at skabe frihed og menneskerettigheder verden over. Og regeringen vil arbejde målrettet for, at Danmark opnår valg til FN's Sikkerhedsråd i perioden 2025-2026 (bilag 2: 2).

I dette citat er det udtrykt, at Danmark vil prioritere sin diplomatiske indsats, for at opnå større indflydelse på globalt plan. Det fremgår ligeledes, at Danmark ønsker at opnå valg til FN's sikkerhedsråd, hvilket er et udtryk for, at Danmark anser FN som værende et vigtigt instrument til at opnå indflydelse på globalt plan. Begge disse ambitioner er et udtryk for, at Danmark benytter sig af political shelter.

EU er mere end et handelssamarbejde. Det er et værdifællesskab, som hviler på et fælles værdigrundlag. Alle medlemslande skal respektere EU's grundlæggende værdier og retsstatsprincippet. Ellers kan EU ikke effektivt forsvare og fremme den frihed og det retsstatsprincip, som er selve grundlaget for EU og for de enkelte landes EU-medlemskab (bilag 2: 3).

I ovenstående citat kommer det til udtryk, at Danmark anser EU er baseret på et fælles værdigrundlag og retsstatsprincippet. Projektet finder det særlig centralt, at det bliver fremhævet, at *EU er mere end et handelssamarbejde*, samt at EU skal fremme frihed og retsstatsprincippet. Her fremgår det manifest, at Danmark ønsker at EU skal have en tiltrædende rolle i forhold til demokratiske værdier og retsstatsprincippet. Dette kan tolkes som et udtryk for, at Danmark ønsker, at EU i højere grad skal sikre opretholdelse af det nævnte, både internt i EU, men ligeledes på et globalt plan. Ergo ønsker Danmark at reducere sin sårbarhed ved at benytte EU til at opretholde den regelbaseret verdensorden, da netop demokratiske værdier og retsstatsprincippet kan argumenteres for at være centrale dele i den regelbaseret verdensorden.

Regeringen vil styrke Danmarks muligheder for at fremme international lov og ret (...). Regeringen vil arbejde for at styrke det regelbaserede internationale samfund og derfor fastholde Danmarks medlemskab af de internationale konventioner. Konventionerne er det bedste grundlag for at skabe en bedre verdensorden, hvor hvert enkelt individ og mindre lande også har rettigheder. Som et lille land har Danmark derfor også en selvstændig national interesse i, at det regelbaserede internationale samfund fungerer (bilag 2: 6).

I dette citat bliver der eksplicit udtrykt, at Danmark vil styrke det regelbaserede internationale samfund. I forlængelse af dette, bliver det fremhævet, at Danmark mener, at de internationale konventioner giver de bedste forudsætninger for at skabe en bedre verdensorden for hvert enkelt individ. Herudover giver det de bedste forudsætninger for at *mindre lande* har rettigheder, hvorfor Danmark som et *lille land* også har en selvstændig interesse i, at den regelbaseret verdensorden opretholdes. Ergo er det ovenstående citat i høj grad et udtryk for political shelter, da Danmark ønsker at bevare den regelbaseret verdensorden for at reducere sin sårbarhed.

5.2.1.2 Economic shelter

I projektets empiri vedrørende Danmark er der anvendt economic shelter.

Frihandel gavner Danmark og er samtidig en vej til at skabe velstand og løfte folk verden over ud af fattigdom. Derfor skal Danmark spille en aktiv rolle for at fjerne handelsbarrierer og skabe øget global samhandel (bilag 2:3).

I dette citat bliver frihandel fremlagt som værende en central forudsætning for at skabe velstand og løfte personer ud af fattigdom på globalt plan. Det fremstår desuden også, at Danmark skal spille en aktiv rolle for at reducere handelsbarrierer og herved øge den globale samhandel. Man kan argumentere for, at dette skyldes det førnævnte, men da det også vil reducere Danmarks sårbarheder, hvad angår økonomi, kan man argumentere for, at dette sandsynligvis også er en central årsag for, at Danmark ønsker en øget grad af frihandel. På baggrund af dette bliver det ovenstående citat et udtryk for anvendelse af economic shelter i Danmarks strategiske adfærd.

Udenrigstjenesten spiller også en afgørende rolle for Danmark som eksportnation. Både på nye og eksisterende markeder og inden for etablerede og kommende styrkepositioner, hvor eksempelvis grøn teknologi og omstilling er århundredets eksportmulighed for Danmark (bilag 2: 3).

I tråd med det forrige citat, fremhæves det, at eksport og international samhandel er vigtigt for Danmark, hvilket er et udtryk for, at Danmark ønsker at reducere sin grad af sårbarhed vedrørende økonomi. Denne reducere skal komme af den øget grad af samhandel, hvor udenrigstjenesten skal spille en central rolle i den strategiske adfærd.

Regeringen ønsker et handlekraftigt EU, der fokuserer på de mest presserende udfordringer, hvor merværdien af samarbejdet er størst. EU skal i endnu højere grad bruge sine økonomiske muskler til at præge udviklingen omkring os og forsvare europæiske interesser og værdier. Det kræver et indre marked i udvikling, sunde offentlige finanser og en ansvarlig økonomisk politik (bilag 2: 3).

I dette citat fremstår det, at Danmarks strategiske adfærd bærer præg af, at Danmark ønsker at EU skal være handlekraftigt, og at EU's økonomiske styrke her skal anvendes. Dette er et udtryk for, at Danmark søger at reducere sin egen økonomisk sårbarhed, ved at benytte sig af EU's fælles økonomiske styrke.

Det ovenstående citat kan, udover economic shelter, desuden også være et udtryk for balancing, da Danmark har til hensigt at alliere sig med EU, for at forsvare *europæiske interesser og værdier*. Netop EU er en alliance af ligesindede stater, hvor ingen af medlemsstaterne kan betegnes som værende en trussel for Danmarks suverænitet.

5.2.1.3 Societal shelter

Projektets empiri vedrørende Danmark har en relativt høj grad af anvendelse af societal shelter.

Vi er samtidig en del af en bredere global kamp om indflydelse, viden og ressourcer. Og om selve værdierne bag den internationale retsorden. Sammen med vores partnere og allierede skal vi sikre adgang til kritiske ressourcer, være på forkant med den teknologiske udvikling på f.eks. kvanteområdet og beskytte os mod trusler fra cyberangreb (bilag 2: 2).

I dette citat kommer det til udtryk, at Danmark i sin strategiske adfærd vil søge at reducere sin sårbarhed vedrørende forskning og teknologisk udvikling. Projektet vil fremhæve, at Danmark *sammen med sine partnere og allierede* skal sikre udvikling, ergo er Danmark bevidst om, at man må alliere sig med andre stater, for at reducere sine sårbarheder indenfor særligt den teknologisk udvikling. Der kan argumenteres for, at det ovenstående citat, som er et udtryk for en konkret frygt

for, at ondsindede aktører vil have til hensigt at angribe Danmark ved brug af cyberangreb, hvorfor det er nødvendigt med et strategisk fokus på at reducere sine sårbarhed i dette felt.

EU skal fortsætte med at være en gevinst for europæerne og danskerne. Ikke blot som et tæt økonomisk samarbejde, men også som en drivkraft for fred og frihed samt en grøn og digital omstilling (bilag 2: 3).

I det ovenstående citat fremgår det eksplicit, at Danmark ønsker at reducere sine sårbarheder vedrørende den grønne- og digitale omstilling ved at alliere sig med EU's medlemsstater. Det bliver i lighed med et tidligere citat, hvor det fremgik at *EU er mere end et handelssamarbejde* (bilag 2: 3), at EU skal være *mere end blot et tæt økonomisk samarbejde*. Projektet anser dette som værende et udtryk for, at Danmark har en strategisk ambition om at øge graden af samarbejde blandet andet vedrørende teknologisk udvikling, hvilket i høj grad er et udtryk for societal shelter.

På klimaområdet er det afgørende for regeringen, at Danmark går forrest i EU, så EU kan gå forrest i verden. EU skal hæve barren i den globale klimakamp og vise vejen frem til klimaneutralitet og hurtigere udfasning af fossile brændsler, særligt i transportsektoren.

Det fremgår af det ovenstående citat, at Danmark ønsker at være en foregangsstat, men ligeså, at EU skal gå forrest i den grønne omstilling. Heraf ønsker Danmark ikke blot at reducere sine sårbarheder, men sågar udvikle EU til at være primus motor i den grønne omstilling. Dette for at reducere Danmarks sårbarheder vedrørende den grønne omstilling, da *EU skal hæve barren i den globale klimakamp*. Ergo har Danmarks strategiske adfærd til hensigt at styrke sin position til at være en central del af den globale udvikling, hvilket Danmark vil anvende EU til at opnå. Dette er i nogen grad ikke en ambition om at reducere sine sårbarheder, men sågar at gøre det pågældende område til en styrke.

5.2.1.4 Balancing

Projektet finder i sin empiri en meget høj grad af anvendelse af balancing. Dette anser projektet som værende forventet, jævnfør projektets oprindelig undren, der blev præsenteret i afsnit 1. *Indledning*.

Vi skal derfor bruge vores alliancer og vores medlemskab af EU og NATO til at forsvare landes ret til selvbestemmelse, menneskerettigheder og demokrati (bilag 2: 1).

Citatet er i høj grad et udtryk for, at Danmarks strategiske adfærd vil bære præg af, at man søger at alliere sig med stater, der ikke er en trussel overfor Danmarks suverænitet, da man har til hensigt at

beskytte sin suverænitet ved anvendelse af sine alliancer og medlemskaber af EU og NATO. Det fremstår desuden eksplicit, at EU og NATO skal benyttes til at forsvare *landes ret til selvbestemmelse, menneskerettigheder og demokrati*. Projektet anser dette som værende et udtryk for, at empirien er udgivet den 14. december 2022, ergo blot ti måneder efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine. Projektet vil på denne baggrund argumentere for, at Danmark i sin strategiske adfærd har til hensigt at benytte EU's og NATO's styrke til at afskrække Rusland, og andre ondsindede stater, fra at intervenere uregelmæssigt, i henhold til den internationale verdensorden, i andre stater.

Kampen for Ukraines frihed er vores og Europas kamp for frihed. Derfor skal vi stå sammen med vores allierede i kampen for de værdier, som vi i generationer har kæmpet for. Afskaffelsen af forsvarsforbeholdet sendte et klart signal om, at Danmark som land er klar til at løfte sin del af opgaven. Det signal skal vi nu følge til dørs (bilag 2: 1).

I dette citat kommer det til udtryk, at Danmark ønsker at engagere sig i EU's forsvars- og sikkerhedspolitik. Her bliver afskaffelsen af forsvarsforbeholdet² blev andet italesat eksplicit, for at styrke troværdigheden vedrørende Danmarks engagement. Dette er i høj grad et udtryk for, at Danmark ønsker at alliere sig med EU's medlemsstater for at sikre sin suverænitet imod potentielle aggressorer. Det fremgår desuden, at Danmark har til hensigt at *følge det signal til dørs*, hvilket i høj grad er et udtryk for, at de ønsker at styrke samarbejdet vedrørende forsvars- og sikkerhedspolitik internt i EU yderligere.

NATO er hjørnестenen i Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik. Danmark skal derfor støtte NATOs planer om et styrket forsvar og større evne til afskrækkelse med styrker på højere beredskabsniveau i forsvaret mod truslen fra Rusland (bilag 2: 1).

I ovenstående citat er der i meget høj grad udtryk for balancing. Dette skyldes, at citatet indledes med at fastlægge, at NATO er essentiel i Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik. Derudover skal Danmark fortsat støtte planerne om at styrke NATO for at opnå et større grad af afskrækkelse som *forsvar mod truslen fra Rusland*. Det italesættes således både, at man skal alliere sig for at beskytte

² Danmark afskaffede sit forsvarsforbehold ved en folkeafstemning den 1. juni 2022 (<https://www.eu.dk/da/danmark-i-eu/de-danske-forbehold>)

sig på grund af truslen, og at man skal alliere sig imod truslen, hvilket er de to centrale elementer af balancing.

Med den kommende udvidelse af NATO med Sverige og Finland vil Norden og Østersøregionen få ny og særlig betydning i forsvars- og sikkerhedspolitikken. Danmark har særlige muligheder her og et vigtigt medansvar for de baltiske landes sikkerhed. Det vil regeringen prioritere højt. Samtidig vil Danmark styrke forsvarssamarbejdet med USA og andre nære allierede (bilag 2: 1).

I det ovenstående afsnit fremgår det, at Danmark vil styrke sit forsvarssamarbejde med USA og andre nære allierede. Særligt på baggrund af det foregående citat må det formodes, at Danmark ikke anser andre EU- eller NATO-medlemsstater som værende en trussel mod Danmarks suverænitet. Med dette forhold fastlagt, kan man argumentere for, at dette citat i høj grad er et udtryk for balancing, da Danmark har til hensigt at alliere sig i højere grad, for at beskytte sig selv imod en trussel. Desuden fremgår det, at Danmark vil benytte sig af NATO-udvidelsen med Finland og Sverige til at øge graden af sikkerhed i sit nærområde i form af Østersøregionen. Det skal i denne ombæring også fremhæves, at Danmark anser Østersøregionen for at opnå en særlig betydning i forsvars- og sikkerhedspolitikken. Projektet formoder, at dette er på baggrund af truslen fra Rusland, der er særdeles aktive i dette område.

Med afskaffelsen af forsvarsforbeholdet har Danmark nye muligheder for at tage et større ansvar for fred og sikkerhed i Europa (bilag 2: 2).

I citatet tilkendegives det, at Danmark har nye muligheder for at styrke sit engagement for fred og sikkerhed i Europa. Det skal dog påpeges, at det latent fremgår, at dette skal ske ved anvendelse af EU-fællesskabet, da forsvarsforbeholdet begrænser Danmarks grad af indflydelse i EU's fælles forsvars- og sikkerhedspolitik. På baggrund af dette, kan man ikke argumentere for, at Danmark ønsker at alliere sig med en trussel, for eksempel i form af Rusland, for at sikre opretholdelse af sin suverænitet.

Alt det leder til, at vi skal styrke vores forsvar. Med det nationale kompromis i foråret 2022 tog vi vigtige skridt i den retning. Nu skal vi videre, så Danmark tager hånd om egen sikkerhed og løfter sin del af ansvaret over for vores allierede både i regi af NATO og i regi af EU (bilag 2: 2).

Projektet finder det ovenstående citat særdeles interessant. Her fremgår det, at Danmark i højere grad skal styrke sin egen grad af sikkerhed, men ligeså, at Danmark skal *løfte sin del af ansvaret over for vores allierede (...) i NATO og EU*. Dette er et udtryk for balancing, men det er også et udtryk for, at Danmark ønsker at bidrage i højere grad i NATO og EU. Ergo ønsker Danmark at have en øget grad af rolle vedrørende at opbygge et fælles forsvar for sine allierede i EU og NATO. Dette kan skyldes flere forhold. En øget grad af ansvar vil sandsynligvis betyde en øget grad af indflydelse i de pågældende fora. Et andet mål for den øget grad af ansvarstagen, kan være, at Danmark forventer, at det vil motivere andre allierede stater til at påtage sig en øget grad af ansvar, og at investere yderligere i egne militære kapaciteter, hvilket indirekte vil styrke Danmarks mulighed for at beskytte sig selv imod potentielle aggressorer.

Regeringen vil fortsætte Danmarks støtte til Ukraines frihedskamp – økonomisk, militært, humanitært og med trænings-og genopbygningsindsatser. Regeringen vil etablere en fond, der skal sikre en fortsat stærk civil og militær støtte til Ukraine og fastholde Danmark blandt de største bidragsydere relativt til vores størrelse (bilag 2: 2).

Det ovenstående citat er et udtryk for, at Danmark ønsker, at støtte Ukraine i den verserende storskalakrig med Rusland. Det virker alt andet lige plausibelt, at Danmark heraf ønsker, at Ukraine skal indlemmes i for eksempel EU og NATO. Dette er et udtryk for balancing, da Danmark har til hensigt at alliere sig med Ukraine, der ikke er en trussel overfor Danmarks suverænitet.

Der er brug for et stærkere Europa i en usikker verden. De udfordringer, som Danmark og Europa står over for, kræver et stærkt og forpligtende europæisk samarbejde med en engageret dansk stemme (bilag 2: 3).

I citatet fremgår det eksplicit, at Danmark ønsker et stærkt og forpligtende samarbejde i Europa. Dette er i høj grad et udtryk for, at Danmark ønsker at alliere sig i højere grad med sine allierede, hvilket er et udtryk for balancing, da Danmarks europæiske allierede ikke kan anses som værende en trussel overfor Danmarks suverænitet.

5.2.1.5 Bandwagoning

Projektet finder i sin empiri ingen passager, der er udtryk for bandwagoning, hvorfor denne kode ikke er benyttet i bilag 2. Projektet finder dette scenarie plausibelt, da Danmark i høj grad har positioneret sig imod deres potentielle aggressorer, primært i form af Rusland. Desuden har

Danmark i høj grad allieret sig med Ukraine, jævnfør afsnit 1.1. Fraværet af bandwagoning i Danmarks strategiske adfærd vil blive behandlet yderligere i projektets diskussion.

5.2.1.6 Danmarks strategiske adfærd

I de foregående underafsnit er Danmarks strategiske adfærd blevet undersøgt på baggrund af projektets teoretiske ramme. Projektet har fundet en relativt høj grad af anvendelse political-, economic- og societal shelter. Dette kan man argumentere for, er et udtryk for, at Danmark er en småstat, der i høj grad anser det som værende centralt at benytte sig af alliancer for at reducere sine sårbarheder, hvad vedrører de emner, hvor disse tre strategier har sine virkninger i. Projektet har i sin analyse af Danmarks strategiske adfærd fundet, at Danmark i høj grad vil benytte sig af balancing, for at sikre sig sin suverænitet. Dette kommer til udtryk særligt til udtryk i form af, at Danmark eksplicit fremhæver EU og NATO som centrale forudsætninger for, både Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitiske situation, ligesom de nævnte institutioner fremhæves som centrale værktøjer til at håndhæve truslen fra navnlig Rusland. Projektet finder ikke indikationer på anvendelse af bandwagoning, hvilket projektet ser som værende et udtryk for, at Danmark ikke anser det som værende fordelagtigt at allierer sig med stater, der er en trussel overfor Danmarks suverænitet.

5.2.2 Slovakiet

For at udføre en tilsvarende analyse af Slovakiets strategiske adfærd som følge af Ruslands invasion af Ukraine, vil projektet benytte projektets kodning af Fico IV's regeringsprogram (bilag 3), der er fra år 2023.

5.2.2.1 Political shelter

Projektet finder i sin empiri vedrørende Slovakiets strategiske adfærd en række eksempler på brug af political shelter.

Artikel 1, stk. 2 i Den Slovakiske Republiks forfatning fastsætter, at Den Slovakiske Republik anerkender og overholder folkerettens almindelige regler, internationale traktater, som den er bundet af, og sine øvrige internationale forpligtelser (bilag 3: 1).

I henhold til forfatningens artikel 7, stk. 3 kan Den Slovakiske Republik, med det formål at bevare fred, sikkerhed og demokratisk orden, tilslutte sig en organisation for gensidig kollektiv sikkerhed på de betingelser, der er fastsat i en international traktat (bilag 3: 1).

De to ovenstående citater vil blive behandlet parallelt, da projektet i høj grad finder disse sammenlignende. Indledningsvis skal det pointeres, at disse er passagerer er udvalgt til at indlede kapitlet i Slovakiets regeringsprogram. På baggrund af dette, formoder projektet, at Slovakiet vægter disse passagers budskab højt, da de er blevet prioriteret. I begge citater fremgår det eksplicit, at Slovakiet ønsker at opretholde den regelbaseret verdensorden. Dette kommer til udtryk i form af, at der bliver henvist til Slovakiets forfatning, hvor det fremgår, at Slovakiet skal anerkende og overholde internationale traktater og -forpligtelser. Projektet finder dette som et udtryk for, at Slovakiet ønsker at opretholde den regelbaseret verdensorden, og at Slovakiet ønsker fred og stabilitet. Dette er med henblik på at reducere sine sårbarheder, hvad vedrører Slovakiets politiske kapaciteter.

Regeringen ser med bekymring på forsøg på at opføre et nyt jerntæppe mellem vest og øst. Den Slovakiske Republik har i kraft af sit medlemskab af EU og NATO til hensigt suverænt at fortsætte en udenrigspolitik orienteret mod alle fire verdenshjørner. I betragtning af det geopolitiske og økonomiske tyngdepunkts forskydning mod Indo-Stillehavsregionen vil regeringen uddybe og markant styrke de diplomatiske og økonomiske aktiviteter i dette område. Der vil blive lagt vægt på landene i det globale syd og især på områder med traditionelle politiske og økonomiske bånd til Slovakiet. I

erkendelse af truslen om en global konflikt vil regeringen støtte alle projekter for en fredelig løsning på konflikten i Mellemøsten (bilag 3: 3).

I det ovenstående citat kommer det til udtryk, at Slovakiet ønsker styrke sine diplomatiske forbindelser i området Indo-Pacific³, i det globale syd, samt *områder med traditionelle politiske og økonomiske bånd til Slovakiet*. Dette er således et udtryk for, at Slovakiet ønsker at reducere sine sårbarheder vedrørende politiske kapaciteter. Det er desuden også et udtryk for economic shelter, da der bliver udtrykt et ønske om at styrke de økonomiske aktiviteter i de nævnte områder. Projektet finder desuden også latente udtryk for bandwagoning, som vil blive behandlet i afsnit 5.2.2.5.

5.2.2.2 Economic shelter

Projektet finder i sin kodning af empirien vedrørende Slovakiet en høj grad anvendelse af economic shelter. Projektet finder det særligt iøjnefaldende i forhold til graden af anvendelse i empirien vedrørende Danmark.

Efter betydelige skridt i retning af en dybere europæisk integration for Slovakiet vil det være afgørende at bevare alle de fordele, som dette medlemskab medfører for borgerne i Den Slovakiske Republik, herunder den frie bevægelighed for personer fra medlemsstaterne og udnyttelsen af det frie økonomiske rum til at øge effektiviteten i Slovakiets økonomi som grundlag for en bæredygtig vækst i borgernes livskvalitet (bilag 3: 1-2).

I det ovenstående citat fremgår det eksplicit at Slovakiet ønsker at opretholde de økonomiske fordele, der følger af den økonomiske integration i EU for Slovakiet. På baggrund af dette, kan man argumentere for, at Slovakiet ønsker at reducere sine økonomiske sårbarheder ved at alliere sig med EU. Desuden bliver det fremhævet, at det er *afgørende* for borgerne i Slovakiet, hvilket indikerer, at Slovakiets strategiske adfærd i høj grad prioriterer den økonomiske integration i EU, heriblandt den frie bevægelighed for arbejdskraft, varer og tjenesteydelser.

Regeringen anser færdiggørelsen og styrkelsen af den økonomiske søjle i Den Slovakiske Republiks udenrigspolitik for at være en strategisk nøgleprioritet (bilag 3: 2).

I dette citat bliver den økonomiske søjle fremhævet som et af de strategiske nøglepunkter for den slovakiske udenrigspolitik. Projektet finder i høj grad dette som et udtryk for, at Slovakiet benytter

³ Betegnelse for området omkring det Indiske Ocean og Stillehavet

sig af economic shelter, da de ønsker at reducere sine økonomiske sårbarheder ved at skabe en øget grad af international handel. Dette bliver understøttet af det følgende citat:

Regeringen anser økonomisk diplomati for at være en af sine absolutte hovedprioriteter. (...) Regeringen vil skabe forudsætninger for at styrke det økonomiske diplomatinetværk i prioriterede områder (bilag 3: 3).

Projektet finder, at dette citat understøtter argumentationen forud for citatet, da det igen fremstår eksplicit, at Slovakiet vil have økonomiske anliggender, som en af sine udenrigspolitiske primære prioriteter.

Et eksempel er stabiliseringen og genopbygningen af Ukraine, hvilket udgør en mulighed for Slovakiets udvikling, særligt for vores østlige regioner (bilag 3: 4).

I det ovenstående eksempel fremgår det, at Slovakiet i sin strategiske adfærd ønsker at støtte stabiliseringen og genopbygningen. Det fremgår dog i forlængelse af dette, som en mulighed for at styrke Slovakiets økonomiske udvikling yderligere. Ergo vil Slovakiet benytte genopbygningen af Ukraine til at reducere sine egne økonomiske sårbarheder, hvilket projektet i meget høj grad finder opsigtsvækkende, at det fremgår eksplicit.

Slovakiet har som nabostand en særlig position i forbindelse med Ukraines integration i det indre marked samt udvikling og modernisering af forbindelserne mellem Ukraine og EU, herunder de grænseoverskridende og regionale forbindelser. Regeringen vil til dette formål også etablere finansielle instrumenter på nationalt niveau (bilag 3: 4-5).

I det ovenstående citat kommer markante indikationer for economic shelter til udtryk. Slovakiet har til hensigt at anvende deres position i Ukraines nærområde til at reducere deres grad af sårbarheder, hvad vedrører økonomiske anliggender. Slovakiet vil etablere finansielle instrumenter på nationalt niveau, der skal have en supranational virkning. Der er i citatet også udtryk for societal shelter, da Slovakiet ønsker at integrere Ukraine i EU's, og heraf Slovakiets, udvikling og modernisering. Dette betyder, at Slovakiet vil anvende muligheden for at styrke sin egen udvikling, og heraf, på baggrund af alliancen mellem Ukraine og EU, reducere sine sårbarheder, hvad vedrører teknologi, forskning og lignende.

Regeringen vil drage omsorg for, at Den Slovakiske Republik er maksimalt forberedt på at udnytte de områder, hvor de største finansielle ressourcer i fremtiden vil blive

kanaliseret på EU-niveau, og som vil bringe lande økonomisk vækst med højere merværdi (bilag 3: 5).

I citatet fremgår det eksplicit, at Slovakiet ønsker at opnå den højest mulige grad af udbytte af EU's finansielle ressourcer, hvilket alt andet lige vil reducere Slovakiets sårbarheder. Det fremgår desuden, at Slovakiet i sin strategiske adfærd vil sikre sig størst mulig indflydelse af, hvordan EU's finansielle ressourcer skal anvendes, da Slovakiet er *maksimalt forberedt på at udnytte de områder.*

Regeringen vil i første række forsøge at sikre modernisering af våbensystemer og andet udstyr gennem indenlandske producenter eller via et bredere samarbejde mellem V4-landene, og derved bidrage til en positiv vækst i BNP samt produktionskapaciteten inden for forskning og udvikling af moderne teknologier (bilag 4: 7).

I citatet kommer Slovakiets anvendelse af economic shelter til udtryk. Dette skyldes, at Slovakiet søger, at den lokale våbenindustri skal bidrage til en positiv vækst i Slovakiets økonomiske størrelse, og heraf reducere Slovakiets sårbarheder vedrørende deres økonomiske størrelse.

I citat er der desuden også udtryk for balancing, da det fremgår eksplicit, at Slovakiet ønsker at etablere et samarbejde med V4-landene⁴. Da Visegrad-gruppen må betegnes som værende relativt nære allierede, er det derfor en alliance, der ikke kan betegnes som værende en trussel overfor Slovakiets suverænitæt.

5.2.2.3 Societal shelter

Projektet finder i empirien en række af koder for societal shelter. Nogen af disse er blevet behandlet i de foregående underafsnit, såfremt der har været udtryk for en anden type af shelter og societal shelter i den samme passage. De følgende citater, der vil blive behandlet, er dermed i meget høj grad udtryk for societal shelter uden elementer af de andre strategier.

Regeringen vil støtte internationalt samarbejde for innovative slovakiske virksomheder, ikke kun inden for traditionelle økonomiske sektorer, men også i fremtidssikrede brancher, herunder hjælp til at integrere slovakiske videnskabelige og forskningsmæssige strukturer i multinationale forskningsnetværk og -organisationer (bilag 3: 3-4).

⁴ Visegrad-landene: Polen, Slovakiet, Tjekkiet & Ungarn

I dette citat kommer det til udtryk, at Slovakiet ønsker at styrke graden af internationalt samarbejde inden for blandt andet innovation og forskning. Dette er et udtryk for societal shelter, da Slovakiet i sin strategiske adfærd vil søge at reducere sine sårbarheder, hvad vedrører de nævnte emner ved anvendelse af internationalt samarbejde.

5.2.2.4 Balancing

Projektet finder i sin empiri vedrørende Slovakiet en høj grad af anvendelse af balancing.

Regeringen vil støtte opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af medlemskabet af Den Nordatlantiske Traktatorganisation (NATO). Den Slovakiske Republik vil fortsat være en troværdig og solidarisk allieret (bilag 3: 2).

I det ovenstående citat fremgår det, at Slovakiets strategiske adfærd skal være baseret på at opfylde de forpligtelser som medlemskabet af NATO medfølger. Dette er i høj grad et udtryk for balancing, da Slovakiet har til hensigt at forblive i NATO, der ikke kan anses som værende en trussel overfor Slovakiets suverænitet. Desuden fremgår det, at Slovakiet vil bistå sine allierede som en *troværdig og solidarisk allieret*, hvilket alt andet lige må udledes, at Slovakiet i høj grad tilkendegiver, at man ønsker en opretholdelse af NATO.

Forskellige synspunkter blandt Visegrad-landene om aktuelle udenrigspolitiske begivenheder, herunder især krigen i Ukraine, bør ikke true de historisk fremragende, venskabelige relationer og den strategiske betydning af denne regionale gruppering i håndteringen af spørgsmål på den europæiske dagsorden (bilag 3: 3).

I dette citat er det igen Visegrad-gruppen, der er Slovakiets prioritet, hvilket understøtter projektets argumentation tidligere vedrørende, at Slovakiet i nogen grad søger en fælles forsvars- og sikkerhedspolitisk styrke i V4, for at beskytte sig selv imod eksterne trusler.

I overensstemmelse med den gældende forsvarsstrategi for Den Slovakiske Republik, som bygger på Slovakiets forfatning, FN-pagten og de relevante strategiske dokumenter fra NATO og EU, vil regeringen utvetydigt arbejde for en fredelig løsning på stridigheder (bilag 3: 5-6).

I dette citat fremgår det, at Slovakiet strategisk placerer sig ved EU og NATO, hvilket er et udtryk for balancing. Denne fortsatte tilkobling til de to organisationer er et udtryk for, at Slovakiet primært ønsker at basere sit forsvar af sin suverænitet på de eksisterende alliancer, der ikke består af potentielle aggressorer.

Forsvarsministeriet betragter illegal migration som en fundamental sikkerhedsrisiko for Den Slovakiske Republik og dens borgere. Det er tidligere blevet bekræftet flere gange, at illegal migration har ført til en forøgelse af den asymmetriske trussel mod EU's medlemsstater. Af denne grund er forebyggelse af illegal migration ikke kun et spørgsmål om civil sikkerhed, men skal også være en integreret del af forsvarsstrategien. I denne sammenhæng vil regeringen udvikle den del af de væbnede styrker, som aktivt bidrager til løsning af krisesituationer i grænsefladen mellem det civile og militære område, og derved styrke både den personalemæssige og tekniske kapacitet (bilag 3: 6).

I det ovenstående fremgår det, at Slovakiet anser illegal migration som en trussel overfor EU's medlemsstater, hvorfor denne bliver behandlet som var det et militært anliggende. Slovakiet giver udtryk for, at de ønsker at allierer sig med de andre medlemsstater i EU. Dette er et udtryk for balancing, da de anser det som værende en ekstern trussel for sin suverænitet, samt at de ikke allierer sig med truslen, i form af de illegale migranter eller disses hjemstater for at reducerer truslen, der kommer som følge af illegale migranter.

Den omfattende konflikt uden for Slovakiets grænser har vist, at Slovakiet i fremtiden ikke kun risikerer at blive udsat for en lokal risiko, men at der i betragtning af det ustabile miljø øst for vores grænser eksisterer en risiko for eskalering til en større regional konflikt. Heraf følger, at det område, der berøres af en sådan regional konflikt, kan omfatte flere NATO-medlemsstater på samme tid. Derfor skal opmærksomheden fra anvendelsen af NATO-traktatens artikel 5 også flyttes til traktatens artikel 3 samt til en endnu mere fundamental udvikling af de individuelle forsvarsevner som grundlag for den kollektive evne til at modstå et væbnet angreb (bilag 3: 7).

I dette citat kommer det til udtryk, at Slovakiet anser, at der er en grad af risiko for, at der udbryder en regional konflikt i Slovakiets nærområde, der kan forekomme i en række af NATO-staterne. Herefter tilkendegiver Slovakiet, at de ønsker at videreudvikle NATO og NATO's kapaciteter. Dette er i høj grad et udtryk for balancing, da Slovakiet ønsker at forsvare sig imod truslen ved at anvende NATO, der ikke kan betegnes som værende en trussel for Slovakiets suverænitet, hvilket ligeledes understøttes i det pågældende citat. Dette er grundet, at truslen fremstår overfor Slovakiet og en række andre NATO-stater i Slovakiets nærområde.

Regeringen vil gribe det foranderlige sikkerhedsmiljø fleksibelt an, samtidig med at forpligtelsen om en forsvarsfinansiering på to procent af BNP overholdes (bilag 3: 8).

Dette citat er ligeledes et udtryk for balancing, der dog fremstår i nogen grad latent. Den forsvarsfinansiering, der refereres til, kommer af NATO-staternes fælles forpligtelse til at anvende to procent af sit bruttonationalprodukt på sine forsvarsudgifter. Ergo er dette citats centrale præmis, en forpligtelse til NATO vedrørende at overholde NATO's fælles fundament af militære kapaciteter.

5.2.2.5 Bandwagoning

Projektet finder i sin empiri en væsentlig andel af passager, der er udtryk for bandwagoning. Dette anser projektet som et udtryk for den undren, der blev præsenteret i afsnit 1.2, hvor forskellige elementer af Slovakiets placering i forhold til Ruslands storskalainvasion af Ukraine.

Regeringen vil fortsat støtte humanitær bistand til Ukraine, men vil ikke fortsætte den militære støtte til Ukraine på regeringsniveau (bilag 3: 3).

I det ovenstående citat finder projektet udtryk for en grad af bandwagoning. Dette skyldes, at det fremgår, at Slovakiets strategiske adfærd vil være ikke at støtte Ukraine militært. Hertil skal det bemærkes, at dette er en kursændring, da Slovakiet under den forhenværende regering støttede Ukraine militært, hvilket også fremgår i citatet, da Slovakiet *ikke vil fortsætte den militære støtte*. Projektet finder den kursændring som en indikation af, at Slovakiet i højere grad rykker imod en mere neutral stillingtagen end pro-Ukraine i den konkrete konflikt. Projektet anser dette som værende en tegn for opblødning overfor Rusland. Projektet finder det desuden plausibelt, at det kan skyldes, at Slovakiet ikke ønsker at risikere, at Rusland i høj grad vil anse Slovakiet som værende en potentiel trussel, hvilket Rusland kan føle sig nødsaget til at intervenere militært, som man gjorde i år 2014 på Krim-halvøen og i storskalainvasion af Ukraine i år 2022. Projektet skal dog understrege, at der i det ovenstående citat ikke er udtryk for en reel alliancedannelse med Rusland, men ikke desto mindre vurderer projektet, at denne kursændring kan anses som værende et udtryk for bandwagoning.

Regeringen vil vurdere forslag om at pålægge sanktioner mod enhver stat i verden på grundlag af analyser af de foreslåede sanktioners effektivitet i forhold til at nå de tilsigtede mål, og i særdeleshed på grundlag af deres økonomiske og sociale konsekvenser for Slovakiets borgere (bilag 3: 3).

I det ovenstående citat fremgår det, at Slovakiet i fremtiden i højere grad vil vurdere effekten af sanktioner imod Slovakiets borgere. Dette kan både anses som værende et udtryk for, at man ikke ønsker indenrigspolitiske udfordringer, samt modstand blandt vælgerne, men kan ligeledes anses som værende en modytring imod sanktioner overfor Rusland, der har været den stat, der i allerhøjeste grad har været ramt af sanktioner af EU.

Projektet fandt signifikante indikationer af bandwagoning i citatet, der blev behandlet i afsnit 5.2.2.2. I citatet fremgik det, at *områder med traditionelle politiske og økonomiske bånd til Slovakiet* vil blive prioriteret, samt at Slovakiet vil føre *en udenrigspolitik orienteret mod alle fire verdenshjørner* (bilag 3: 3). Områder med traditionelle politiske og økonomiske bånd til Slovakiet kan forstås som værende blandt andet Rusland, da Slovakiet historisk har relativt tætte bånd til Rusland og de andre forhenværende Sovjetstater, ligesom Slovakiet var en del af Østblokken under Den Kolde Krig. Herudover finder projektet det iøjefaldende, at Slovakiet vil føre en udenrigspolitik *mod alle fire verdenshjørner*. Projektet forstår dette som, at Slovakiet i højere grad ønsker relationer til flere dele af verden, heriblandt, må man formode, for eksempel Rusland, da Slovakiet har en relativt høj grad af historiske bånd hertil. Dette bliver understøttet af de foregående citater, der er blevet behandlet, hvor projektet har fundet udtryk for bandwagoning.

Regeringen vil ikke godkende yderligere donationer af militær assistance fra forsvarsministeriets lagre. Regeringen vil dog fortsat yde alsidig støtte til humanitær og teknisk bistand til Ukraine (bilag 3: 6).

Dette citat er i høj grad sammenligneligt med de andre citater i dette underafsnit, hvor Slovakiets anvendelse af bandwagoning bliver behandlet. Det fremgår eksplicit, at Slovakiet ikke fortsat vil støtte Ukraine militært, men at det fremover udelukkende vil være humanitær bistand som Slovakiet vil donere til Ukraine.

5.2.2.6 Slovakiets strategiske adfærd

I de foregående underafsnit har projektet undersøgt Slovakiets strategiske adfærd i henhold til projektets teoretiske ramme. Projektet har fundet nogen grad af brug af political- og societal shelter. Projektet fandt en meget høj grad af anvendelse af economic shelter. Projektet finder fordelingen af de tre typer af shelter signifikant. Dette kan skyldes, at Slovakiet under Fico IV i højere grad prioriterer at reducere sine sårbarheder, hvad angår økonomiske anliggender end ditto ved politiske- og samfundsmæssige anliggender. Projektet har også fundet en høj grad af brug af balancing, hvilket kommer til udtryk i form af, at Slovakiet både i en grad sværger troskab til NATO, samt ytre

ønske om at udvikle EU's kompetenceramme. Projektet finder også en væsentlig grad af bandwagoning. Der fremgår i empirien ikke eksplicite udtryk for en egentlig forsvarsalliancedannelse med for eksempel Rusland, eller andre stater eller alliancer, der er en trussel overfor Slovakiets suverænitet. Der bliver dog i nogen grad taget forbehold for, at Slovakiet i sin strategiske adfærd vil søge bredere ud end blot EU og NATO, og danne relationer udenfor disse organisationer. Desuden bliver det eksplicit fremsagt, at Ukraine ikke vil modtage militære donationer fra Slovakiet, hvilket er en kursændring i forhold til tidligere praksis fra Slovakiet.

5.2.3 Delkonklusion

Projektet har i sin analyse af Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd fundet, at begge stater i høj grad benytter sig af political shelter. Dette kommer til udtryk ved, at begge stater er eksplicite vedrørende, at de ønsker at opretholde den regelbaseret verdensorden. Begge stater anvender også economic shelter for at reducere sine økonomiske sårbarheder. Projektet finder dog, at Slovakiet gør dette i højere grad end det er tilfældet for Danmark. Begge stater anvender i nogenlunde samme grad societal shelter. I empirien vedrørende begge stater fremgår det, at de ønsker at reducere sine sårbarheder, hvad angår innovation og udvikling, heraf særligt den teknologiske udvikling. Begge stater benytter sig i høj grad af balancing, hvilket, for begge stater, særligt kommer til udtryk i form af, at de ønsker at engagere sig i NATO, og videreudvikle EU's kompetenceniveau og -område. Med hensyn til anvendelse af bandwagoning er det der, at projektet finder den mest signifikante forskel mellem de to staters strategiske adfærd. I Danmarks strategiske adfærd fandt projektet ingen indikationer på bandwagoning, hvorimod der var fire tilfælde af det i Slovakiets strategiske adfærd. Projektet finder denne difference væsentlig, da de to stater er allierede i både EU og NATO, og da begge stater i høj grad benytter sig af balancing.

6. Diskussion

I dette afsnit vil projektet diskutere projektets metodiske valg, de begrænsninger som projektets teoretiske ramme sætter og elementer af projektets analyses fund. I henhold til projektets metode vil det blive diskuteret, hvorvidt Danmark og Slovakiet i den konkrete undersøgelse er to cases, der kan undersøges et i most similar systems design. Herefter vil det blive behandlet, hvilke begrænsninger der er ved projektets teoretiske ramme, herunder om projektets teoretiske ramme forudbestemte analysens fund. Desuden vil projektet behandle sine fortolkninger af Slovakiets strategiske adfærd. Projektet vil i denne henseende søge eventuelle forklaringer for Slovakiets strategiske adfærd, heriblandt hvilke alternative årsager til den strategiske adfærd som ikke skyldes udenrigspolitiske forhold.

6.1 Danmark og Slovakiet i et most similar systems design

Projektets anvendelse af et most similar systems design er afhængig af, at de to undersøgte cases i høj grad har de samme karakteristika, og er sammenlignelige. Projektet har i afsnit 4.1.4, samt i sin første delanalyse redegjort for, hvorfor projektet finder de to cases sammenlignelige i et most similar systems design. Projektet er dog opmærksom på en række forhold, der kan give anledning til at diskutere denne vurdering. Danmark er i højere grad end Slovakiet økonomisk udviklet, hvilket blandt andet kommer til udtryk i form af, at Danmark har en et bruttonationalprodukt, der er næsten tre gange højere end Slovakiet på trods af, at de to stater har en nogenlunde tilsvarende populationsstørrelse. Dette sammenholdt med, at Slovakiet i højere grad har historiske bånd til Rusland og Sovjetunionen, da de var en del af Østblokken under Den Kolde Krig, samt medlem af Warszawa-pagten, gør at Slovakiet i nogen grad har en relation til Rusland end Danmark for eksempel har det. Herudover er Slovakiet qua sin geografiske lokation udsat for en højere grad af trussel fra Rusland, ligesom Slovakiet grænser op til Ukraine. Alle disse faktorer kan i nogen grad argumenteres for at være et udtryk for, at Danmark og Slovakiet i den konkrete undersøgelse ikke er egnet for et most similar systems design. Projektet vil dog disse forhold til trods argumentere for, at på grund af, at undersøgelsen er globalt orienteret, er staterne egnet til et most similar systems design. Dette er grundet, at begge stater er medlemmer af både EU og NATO, markedsøkonomier, er demokratier og at begge stater uomtvisteligt er småstater. Med hensyn til særligt at være et demokrati, vil projektet fremhæve Ungarn, der i nogen grad er sammenligneligt med Slovakiet, men adskiller sig markant, da Ungarn i høj grad har udfordringer i forhold til sit demokrati. Ungarn anses blot som værende *partly free*, hvorimod både Danmark og Slovakiet betegnes som værende

free. Ergo er både Danmark og Slovakiet liberale demokratier, hvilket projektet anser som værende centralt for at kunne benytte disse cases i et most similar systems design i den givne kontekst, hvor småstaters strategiske adfærd undersøges.

6.2 Projektets teoretiske rammers begrænsninger

Projektets teoretiske ramme giver nogle kvalificerede forudsætninger for at undersøge småstaters strategiske adfærd. Projektet finder, at både Danmark og Slovakiet i høj grad benytter sig af shelter theory, samt at de søger alliance for at beskytte sig i forhold til trusler fra potentielle aggressorer i henhold til balancing og bandwagoning. Projektet vil dog påpege, at teorien kan sætte nogle begrænsninger i forhold til, at teorien ikke tager højde for, at småstater kan søge beskyttelse ved både at søge alliance ved andre end aggressoren og beskyttelse ved aggressoren, hvilket projektet finder, at Slovakiet i nogen grad gør, jævnfør projektets fund i anden delanalyse. Denne anvendelse af balancing og bandwagoning giver en særlig dynamik, da Slovakiet risikerer at bliver ilde set i både EU- og NATO-regi, men ligeledes af Rusland og Ruslands allierede, da Slovakiet ved anvendelse af begge disse strategier allierer sig med to stridende parter. Projektet anerkender, at Slovakiet ikke direkte søger for eksempel en militær forsvarsalliance med Rusland, men ikke desto mindre søger de i højere grad end Danmark, at opretholde en grad af relation til Rusland. Man kan argumentere for, at Slovakiet ikke ideelt set anvender balancing og bandwagoning, men en form for strategi, hvor de søger at have en relation til alle stater, uanset allianceforhold og graden af trussel fra den pågældende stat. Dette understøttes af Slovakiets strategi vedrørende at føre en udenrigspolitik *mod alle fire verdenshjørner* (bilag 3: 3).

6.3 Forhold bag Slovakiets strategiske adfærd

Projektet ønsker afslutningsvis at behandle eventuelle forhold bag Slovakiets strategiske adfærd, heriblandt hvilke forhold, der gør, at Slovakiet i højere grad end Danmark søger en relation til Rusland. Som det også er nævnt i afsnit 6.1, har Slovakiet en række historiske bånd til Rusland, hvilket er en særdeles plausibel faktor, der kan påvirke Slovakiets strategiske adfærd i den givne kontekst. Herudover finder projektet det som værende sandsynligt, at den slovakiske regerings ideologiske ståsted kan have en væsentlig grad af indflydelse. Fico repræsenterer, sammen med Italiens premierminister, Giorgia Meloni, og Ungarns forhenværende premierminister, Viktor Orbán, i højere grad en nationalkonservativ og EU-skeptisk position end for eksempel Mette Frederiksen gør. En anden faktor for Slovakiets strategiske adfærd kan skyldes indenrigspolitiske forhold. For eksempel er Slovakiet, som tidligere redegjort for, ikke i samme grad som Danmark

økonomisk udviklet, hvilket betyder, at for eksempel en væsentlig stigning i energipriser, vil påvirke den gennemsnitlige husstand, og derved vælger, i Slovakiet i højere grad end det vil i Danmark. På baggrund af dette, kan man argumentere for, at Fico vil risikere opbakningen fra sine vælgere, hvis Slovakiet førte en udenrigspolitik, hvor en relation til Rusland ikke indgik. Det samme ville Fico risikere, såfremt han bidrog til at vedtage signifikante sanktioner imod Rusland i EU. Det kan være et udtryk for netop de indenrigspolitiske forholds betydning, at projektet finder, at Slovakiet i høj grad anvender sig af economic shelter i sin strategiske adfærd.

7. Konklusion

Projektet har haft til hensigt at undersøge, hvordan er Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd som følge af Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022. Projektet har undersøgt dette på baggrund af projektets problemformulering:

Hvordan er Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022?

For at undersøge dette, har projektet foretaget en undersøgelse af strategidokumenter fra Danmark og Slovakiet. Disse strategidokumenter er regeringsgrundlaget for Mette Frederiksen II, der blev anvendt til at undersøge Danmarks strategiske adfærd. For at undersøge Slovakiet strategiske adfærd blev regeringsprogrammet for Robert Fico IV anvendt.

Projektet kan på baggrund af sit litteraturreview konkludere, at krige og konflikter, som for eksempel storskalainvasionen i Ukraine, medfører spændinger mellem globale stormagter, der har en effekt for småstater. Dette betyder, at småstater i højere grad må fokusere på eget forsvar og egen sikkerhed. Desuden kan projektet konkludere, at krigen i Ukraine medfører forandringer i den regelbaseret verdensorden, samt i og omkring de sfærer, der er etableret globalt. I henhold til projektets litteraturreview er dette også noget, som småstater skal tage forbehold for i sin strategiske adfærd.

Projektets første delanalyse havde til hensigt at undersøge, hvorvidt Danmark og Slovakiet kan betegnes som værende småstater. Projektet kan på baggrund af første delanalyse konkludere, at Danmark og Slovakiet kan betegnes som værende småstater.

Projektets anden delanalyse havde til hensigt at undersøge, hvordan Danmarks og Slovakiets strategiske adfærd var efter Ruslands storskalainvasion af Ukraine i år 2022. På baggrund af anden delanalyse, kan projektet konkludere, at begge stater anvender political shelter og societal shelter. Danmark anvender også economic shelter, men ikke i lige så høj grad som Slovakiet. Begge stater anvender balancing, hvilket særligt kommer til udtryk i begge staters ambitioner for udvidelser og styrkelse af EU's og NATO's kapaciteter. I Danmarks strategiske adfærd har projektet ikke fundet indikationer for anvendelse af bandwagoning. Projektet finder elementer i Slovakiets strategiske adfærd, der kan fortolkes som udtryk for bandwagoning. Dette kommer blandt andet til udtryk i form af, at Slovakiet i høj grad ønsker at reducere sanktioner overfor Rusland, og i sin strategiske adfærd har det som et erklæret mål at føre en udenrigspolitik til *alle fire verdenshjørner*. Ergo fører

Slovakiet i høj grad en strategisk adfærd, der bærer præg af en mere pragmatisk tilgang overfor Rusland end Danmark gør i sin strategiske adfærd.

Projektet vil konkludere at stateres strategiske adfærd potentielt i højere grad vil bære præg af de interstatslige konflikter, der opstår. For småstater bliver de mest centrale forudsætninger for deres udenrigspolitik, samt deres forsvars- og sikkerhedspolitik forandret som følge af interstatslige konflikter. Projektet finder det her særlig centralt for småstater i EU og NATO's strategiske adfærd, da disse i høj grad baserer sig på en regelbaseret verdensorden, der i nogen grad kan formodes at være under forandring.

Litteraturliste

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (red.). (2020). *Kvalitative metoder: En grundbog* (3. udgave). Hans Reitzels Forlag.

Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5. udgave). Oxford University Press.

Chopra, T. (2026, 14. Marts). EU extends sanctions against people over Russia's war against Ukraine. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/eu-extends-sanctions-against-people-over-russias-war-against-ukraine-2026-03-14/>

Det Europæiske Råd. (2025). *Where does the EU's gas come from?*
<https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/where-does-the-eu-s-gas-come-from/>

Ingemann, J. H., Kjeldsen, L., Nørup, I. & Rasmussen, S. (2018). *Kvalitative undersøgelser i praksis* (1. udgave). Samfundslitteratur.

Ingemann, J. H. (2019). *Videnskabsteori for økonomi, politik og forvaltning* (1. udgave). Samfundslitteratur.

International Monetary Fund. (2026, 14. maj). *GDP, current prices*. IMF.
<https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD>

Lowy Institute (u.å.). https://globaldiplomacyindex.lowyinstitute.org/country_ranking

Nissen, C. & Holsting, D. (2025). *Fra høj til modvillig: EU-landenes tilgange i støtten til Ukraine* [Notat]. Tænk tanken Europa. <https://thinkeuropa.dk/notat/2025-01-fra-hoeg-til-modvillig-eu-landenes-tilgange-i-stoetten-til-ukraine>

Polish Institute of International Affairs (2022). <https://pism.pl/publications/slovakias-response-to-the-russian-invasion-of-ukraine>

UN DATA. (2026, 14. maj). *Population, surface area and density*. UN DATA.
https://data.un.org/_Docs/SYB/PDFs/SYB68_1_202511_Population,%20Surface%20Area%20and%20Density.pdf

United Nations Population Fund. (2026, 14. maj). *World Population Dashboard*. UNFPA.
<https://www.unfpa.org/data/world-population-dashboard>

- Politico (2024). <https://www.politico.eu/article/nato-ukraine-slovakia-robot-fico-military-defense-alliance/>
- Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) (2026). <https://www.sipri.org/databases/milex>
- Statsministeriet (2022a). <https://stm.dk/presse/pressemoedearkiv/2022/pressemoede-torsdag-den-24-februar-2022/>
- Statsministeriet (2022b). <https://stm.dk/statsministeriet/publikationer/nationalt-kompromis-om-dansk-sikkerhedspolitik/>
- Thorhallsson, B. (2018). Studying small states: a review. *Small States & Territories Journal*, 1(1), 17-34.
- Thorhallsson, B. (red.). (2019). *Small States and Shelter Theory: Iceland's External Affairs*. Routledge.
- Tænketanken Europa (2025). <https://thinkeuropa.dk/notat/2025-01-fra-hoeg-til-modvillig-eu-landenes-tilgange-i-stoetten-til-ukraine#toc-de-modvillige>
- Udenrigsministeriet (2022). <https://um.dk/udenrigspolitik/aktuelle-emner/jeppe-kofod-fordoemmer-den-russiske-offensiv-mod-ukraine>
- Verdensbanken (u.å.). <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>
- Walt, S. M. (1987). *The origins of alliances*. Cornell University Press.
- Wivel, A. (2023). Small States and the War in Ukraine. *Transatlantic Policy Quarterly*, 21(4), 87-93.
- Aalborg Universitet. (u.å.). *Regler for brug af generativ AI på AAU*. <https://www.studerende.aau.dk/regler-og-praktisk/regler/regler-for-brug-af-generativ-ai>
- Aarhus Universitet. (u.å.a). *Ekstern validitet*. Metodeguiden. <https://metodeguiden.au.dk/ekstern-validitet>
- Aarhus Universitet. (u.å.b). *Intern validitet*. Metodeguiden. <https://metodeguiden.au.dk/intern-validitet>

Aarhus Universitet. (u.å.c). *Økologisk validitet*. Metodeguiden.

<https://metodeguiden.au.dk/oekologisk-validitet>